

IZ NAŠIH ENOT

Vojaška pomoč na Kredarici

SPREMLJAMO

V Celju sejem SIDEC 2025

Marko Pišlar

BOGATA SEJEMSKA JESEN

Letošnjo jesen bo zaznamovalo pestro sejemsko dogajanje na obrambnem področju. Na sejmišču Pomurskega sejma v Gornji Radgoni se je uspešno končal mednarodni sejem obrambe, varnosti ter zaščite in reševanja, ki ga je v treh sejemskih dneh obiskalo več kot 20.000 obiskovalcev, med njimi več kot 2000 mladih z območja mariborske uprave za obrambo. Ti so si v okviru tradicionalnih seznanitev vojaških obveznikov z dolžnostmi in pravicami ogledali številne statične in dinamične predstavitve Slovenske vojske ter domače in tuje dosežke na področjih obrambe, varnosti ter zaščite in reševanja.

Ta mesec pa bo knežje mesto Celje prizorišče prvega mednarodnega obrambnega sejma in konference SIEDEC. Štiridnevna sejemska prireditev bo priložnost za predstavitev slovenskih podjetij obrambne industrije ter nacionalnih in mednarodnih razvojno-raziskovalnih projektov z obrambnega področja ter za mreženje s tujimi partnerji. Bogat sejemski program bo dopolnjeval strokovni konferenčni del, na katerem bodo obravnavali številne aktualne vsebine s področij kibernetске varnosti, umetne inteligence, energetske učinkovitosti in odpornosti ter uporabe drugih sodobnih tehnologij. Udeležbo na sejmu so že napovedali največji svetovni proizvajalci vojaške opreme in številni visoki gostje ter delegacije iz domovine in tujine. Za širšo javnost pa bo sejem odprt zadnji dan, ko bo potekala tudi vsakoletna promocijska prireditev V službi domovine.

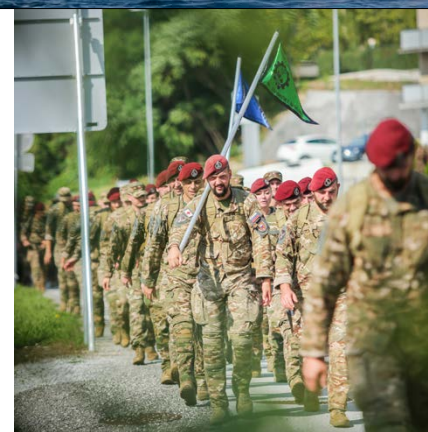
FOTO Bruno Toič

12

PRVOŠOLCEM SLOVENSKE ZASTAVICE

Vodstvo ministrstva ob začetku šolskega leta na obisku pri prvošolcih

21

SOKOLI NA 12. POHODU RDEČIH BARETK

10. izvidniški bataljon izvedel tradicionalni spominski dogodek

40

NAJBOLJŠIH 15 NA FINALNEM TABORU V ANKARANU

Spoznali delo mornariške enote in se naučili veščin na morju

13

NATOV CENTER ODLIČNOSTI ZA GORSKO BOJEVANJE

Deseta obletnica ustanovitve centra odličnosti v Poljčah

29

ZGODOVIKEND – FESTIVALSKO DOŽIVETJE ZA VSE GENERACIJE

V Pivki na ogled vojaška oprema in dinamične predstavitve

42

VOJSKA PODPIRA OBNOVO OBSERVATORIJA NA KREDARICI

S helikopterji pomaga pri prevozu gradbenega materiala

16

CENTER ODLIČNOSTI JE ZA NAŠO DRŽAVO STRATEŠKO ORODJE

Pogovor z direktorjem centra polkovnikom Leonom Holcem

38

TEKMOVANJE ODDELKOV JE PREIZKUS VOJAŠKE ODLIČNOSTI

Na letošnji preizkušnji slavil oddelek celjskih vitezov

SLOVENIJA VZPOSTAVLJA NACIONALNI ZDRAVSTVENI CENTER ZA IZREDNE RAZMERE

BESEDILO Marko Pišlar

FOTO Bruno Toič

Minister za obrambo mag. Borut Sajovic, ministrica za zdravje dr. Valentina Prevolnik Rupel ter generalni direktor Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana doc. dr. Marko Jug, dr. med., so 9. septembra na Ministrstvu za obrambo podpisali sporazum o sodelovanju pri investiciji vzpostavitve Nacionalnega zdravstvenega centra za izredne razmere v Bolnišnici dr. Petra Držaja v Ljubljani.

»Sporazum pomeni sodelovanje dveh ministrstev in Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana, napredek in novo pot,« je ob podpisu sporazuma dejal minister za obrambo mag. Borut Sajovic. Ob tem je poudaril, da se z vzpostavitvijo Nacionalnega zdravstvenega centra za izredne razmere krepi sodelovanje in vzpostavljajo dodatne zmogljivosti javnega zdravstva ter urgentne medicine. Prav to po njegovih besedah največ šteje. Minister Sajovic je pojasnil, da trenutno poteka projektiranje centra, gradbeno dovoljenje bo pridobljeno do konca leta, leta 2026 pa bosta sledila javno naročilo in začetek izvajanja investicije. Vzpostavitev Nacionalnega zdravstvenega centra za izredne razmere, ki bo investicija dvojne rabe, naj bi bila končana do leta 2028.

Ministrica za zdravje dr. Valentina Prevolnik Rupel je izrazila zadovoljstvo ob podpisu sporazuma, ki je pomemben korak k vzpostavljanju dodatnih bolnišničnih zmogljivosti za civilno prebivalstvo iz Ljubljane in osrednjeslovenske regije v mirnodobnem času. Ekipam vseh treh ustanov, ki sodelujejo pri projektu vzpostavitve nacionalnega zdravstvenega centra, pa se je zahvalila za dobro opravljeno delo.

Generalni direktor Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana kot pred-

Sporazum so podpisali obrambni minister, zdravstvena ministrica in direktor UKC Ljubljana.

stavniki bodočega glavnega upravitelja Nacionalnega zdravstvenega centra za izredne razmere doc. dr. Marko Jug se je zahvalil ministroma in vladi za reaktivacijo ideje o obnovi Bolnišnice dr. Petra Držaja. Kot je poudaril, so prebivalci osrednje Slovenije odvisni od ene bolnišnice, zaradi česar je dostopnost do bolniške postelje v osrednji regiji za 15–25 odstotkov nižja od državnega povprečja. Bolnišnica dr. Petra Držaja bo s celovito prenovo in novim traktom zagotovila 300 dodatnih postelj v regiji in omogočila bolnišnične zmogljivosti za morebitne izredne razmere. »Z nacionalnim zdravstvenim centrom bodo občani Ljubljane, podobno kot v drugih velikih mestih, pridobili dodatno bolnišnico in še eno urgenco, kar bo razbremenilo urgenco Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana,« je dejal Jug. Dodal je, da ne pričakuje težav pri zagotavljanju zdravniških ekip za delo v novem delu bolnišnice, dodaten trud pa bo nujen pri pridobivanju zdravstvenega negovalnega kadra, kar je težava tudi v drugih slovenskih regijah. V Nacionalnem zdravstvenem centru za izredne razmere bo deloval tudi strokovni kader Ministrstva za obrambo, ki skrbi za zdravstveno oskrbo pripadnikov Slovenske vojske.

Nacionalni zdravstveni center, ki bo severni prizidek Bolnišnice dr. Petra Držaja oziroma novi trakt C, bo imel predvideno bruto površino približno 18.700 kvadratnih metrov, pri čemer bo približno 14.000 kvadratnih metrov namenjenih glavnim in spremljajočim prostorom bolnišnice s 160 bolniškimi posteljami, celovito funkcionalno diagnostiko (ultrazvokom, rentgenom, računalniško tomografijo in magnetno resonanco), ambulantnim programom, štirimi operacijskimi dvoranami v funkcionalno urejenem operacijskem bloku, intenzivnimi in izolacijskimi posteljnimi enotami ter bolniškimi oddelki za standardno nego. V prizidku so predvideni še podzemna garaža in dodatni tehnični prostori.

VARNA IN SVOBODNA EVROPA

BESEDILO Primož Čekada

FOTO Bruno Toič

Na Bledu je 1. in 2. septembra potekal letošnji osrednji zunanjepolitični dogodek v Sloveniji – Blejski strateški forum, ki je v ospredje razprav pod skupnim naslovom Pobegli svet postavil glavne globalne izzive. V okviru bogatega programa je potekala tudi okrogla miza o varni in svobodni Evropi, na kateri so razpravljavci govorili o evropski varnosti in obrambi, solidarnosti z Ukrajino ter o vlogi zavezništva in Evropske unije pri spoprijemanju s sodobnimi varnostnimi izzivi. V razpravi, ki jo je vodila Valbona Zeneli iz Atlantskega sveta, je sodeloval tudi državni sekretar na Ministrstvu za obrambo Boštjan Pavlin.

Državni sekretar Pavlin je izpostavil, da je varnost v zadnjih letih v Evropi postala ena najpomembnejših tem, čeprav jo države na vzhodnem delu Evrope dojemajo drugače kot drugod. Tako je za države v bližini ruske meje značilen celovit vladni pristop, po vsej Evropi pa je treba vprašanje zagotavljanja varnosti vključiti celotno družbo. Za Slovenijo je bilo po Pavlinovih besedah značilno, da je pri krepitvi varnosti zaspala. »Vojna v Ukrajini je bila prelomnica tako za evropsko varnost kot tudi za nas,« je dejal Pavlin, ob tem pa opozoril na težave z odvisnostjo, predvsem v dobavni verigi in pri logistični podpori, kar je posledica odprodaje lastnih proizvodnih zmogljivosti. Državni sekretar Pavlin je v svojem nastopu posebej izpostavil pomen lanskoletne državne vaje Odpornost, na kateri so preverili pripravljenost državnih ustanov, podjetij in najpomembnejših deležnikov pri odzivanju na različne kritične razmere. Vaja je pokazala številne pomanjkljivosti pa tudi prednosti ter utrdila zavest o pomenu krepitve celovite odpornosti in nujnosti oblikovanja akcijskega načrta ukrepanja. Državni sekretar na nemškem zveznem zunanjem ministrstvu Florian Hahn je opozoril, da je Evropska unija pri oboroževanju prepočasna in da se sooča s številnimi pomanjkljivostmi, od števila vojakov do opreme. Po njegovih ocenah mora Evropa bolj premišljeno razvijati in kupovati orožje ter se izogniti podvajanju, ki ga povzroča samostojno delovanje posameznih držav. Poudaril je tudi pomen večje neodvisnosti v digitalnem prostoru, zlasti na področju umetne inteligence. Vprašanje širitve Evropske unije je v svojem nastopu izpostavil hrvaški minister za zunanje in evropske zadeve Gordan Grlić Radman. Hrvaška po njegovih besedah podpira

nadaljnjo širitev Unije, pri čemer je poudaril potrebo po krepitvi demokratičnih ustanov v državah Zahodnega Balkana. Raziskovalec pri mednarodni raziskovalni ustanovi Carnegie Endowment for International Peace iz Združenih držav Amerike Alper Coşkun je dejal, da Združene države Amerike od Evrope že dolgo pričakujejo izdatnejše obrambne izdatke. Po njegovi oceni mora Evropa prevzeti več odgovornosti za svojo obrambo, ob tem pa ohraniti tesno čezatlantsko sodelovanje.

Posebni odposlanec za pomoč in obnovo Ukrajine Pierre Heilbronn s francoskega ministrstva za evropske in zunanje zadeve je poudaril, da mora biti rekonstrukcija države oblikovana na lokalnih pobudah in v sodelovanju z evropskimi podjetji, brez odvisnosti od druge pomoči. Nekdanji član evropskega parlamenta in višji svetovalec Münchenske varnostne konference Elmar Brok pa je opozoril na nevarnost razdrobljenosti v obrambni politiki Evropske unije. V primerjavi z Združenimi državami Amerike ima Evropa več različnih sistemov, kar podraži vzdrževanje in oteži logistiko. Podprl je širitev Evropske unije, opozoril pa je, da večje število držav otežuje doseganje konsenza zaradi veta. Litovski zunanji minister Kęstutis Budrys je izpostavil, da primer njihove države dokazuje, da se lahko tudi manjše države branijo pred vplivi večjih. Kot primer je navedel odločitev Litve, ko so prepovedali oddajanje ruskih propagandnih televizijskih kanalov. Po njegovih besedah Evropa poleg vojaških izzivov ne sme spregledati družbenih ranljivosti, ki jih lahko izkorišča Rusija. Za geopolitično moč mora Evropa najprej doseči enotnost glede tega, kdo je njen nasprotnik.

Razpravljavci so se strinjali, da mora Evropa v najkrajšem mogočem času prevzeti večjo odgovornost za lastni obrambo in varnost. Poudarili so tudi nujnost nadaljevanja evropske podpore Ukrajini, saj ta ni zgolj izraz solidarnosti, temveč tudi zaščite demokratičnih vrednot in mednarodnega pravnega reda.

V razpravi o varni in svobodni Evropi je sodeloval tudi državni sekretar Pavlin.

O POTENCIALU DVOJNE RABE ZA DRŽAVO IN PODJETJA

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

Na poslovni konferenci Dual-use, ki sta jo organizirala družba Delo mediji in Slovenski državni holding, so predstavniki oblasti ter podjetij s področij kritične infrastrukture in obrambne industrije razpravljali o izzivih ter priložnostih tehnologij dvojne rabe, ki združujejo civilne in vojaške aplikacije. Konferenca je 24. septembra potekala v Ljubljani, na njej pa sta sodelovala tudi minister za obrambo mag. Borut Sajovic in državni sekretar na Ministrstvu za obrambo Boštjan Pavlin.

Dogodek je odprl direktor Dela in predsednik nadzorne skupine Kolektor Stojan Petrič. Spomnil je, da inovacije z obrambnega področja služijo tudi civilnim namenom, od brezpilotnih sistemov do materialov visoke odpornosti. Napovedal je, da bo nova konferenca februarja prihodnje leto. Predsednik uprave Slovenskega državnega holdinga mag. Žiga Debeljak je v svojem nagovoru poudaril, da je konferenca priložnost za razprave o tveganjih in priložnostih, ki jih prinaša vlaganje v večnamensko rabo. Dodal je, da Slovenski državni holding podpira in spodbuja družbe v svojem portfelju pri krepitvi odpornosti, ter izpostavil, da bo novoustanovljena družba Dovos platforma za kapitalske vložke in strateška partnerstva. Udeležence konference je nagovorila tudi predstavnica Evropske investicijske banke Andra Migiu, ki je predstavila razvoj obrambnega sektorja in rast investicij v zadnjih letih. Predsednik vlade dr. Robert Golob je v svojem nagovoru poudaril, da je vlada v zadnjih letih podvojila sredstva za inovacije, raziskave in razvoj, kar velja tudi za naložbe obrambnega ministrstva na tem področju. Izpostavil je, da razpon med dvema odstotkoma bruto domačega proizvoda, kolikor je namenjeno za vojaško opremo in bojno pripravljenost, ter petimi odstotki, kolikor je nova zaveza članic Nata, predstavlja priložnost, da država razvije svoj pristop, kako krepiti odpornost, obrambno sposobnost in varnost ter razvijati svojo industrijo. Kot najočitnejši primer dvojne rabe je navedel vesoljske tehnologije in poudaril, da je Slovenija letos postala polnopravna članica Evropske vesoljske agencije, s čimer je pridobila dostop do znanja in trga, ki je na razpolago v okviru agencije.

DVOJNA RABA V OKVIRU KRITIČNE INFRASTRUKTURE

Prvo okroglo mizo o krepitvi civilne in državne odpornosti je moderiral dekan ljubljanske Fakultete za družbene vede prof. dr. Iztok Prezelj. Na njej so

sodelovali ministri za obrambo, finance in infrastrukturo ter državna sekretarja z ministrstev za kohezijo in regionalni razvoj ter za gospodarstvo, turizem in šport. Minister za obrambo mag. Borut Sajovic je poudaril, da je za krepitev odpornosti bistvena enotnost v politiki in družbi. Pojasnil je, da na ministrstvu vsakodnevno uresničujemo načelo skupne in večnamenske rabe zmogljivosti, pri čemer je navedel posredovanja vojaških helikopterjev za civilne namene, načrtovani prizidek Bolnišnice dr. Petra Držaja ter krepitev Kibernetskega centra. Izpostavil je še, da je prav sedanja vlada občutno povečala sredstva za odpornost ter da je nujno podpreti slovenska podjetja, ki s strokovnim znanjem na mednarodnih razpisih že dosegajo vrhunske rezultate. Minister za finance Klemen Boštjančič je poudaril, da jasna definicija dvojne rabe še ni oblikovana, vendar gre nedvomno za veliko priložnost za podjetja in državo. Ministrica za infrastrukturo mag. Alenka Bratušek je opozorila, da je kakovostna infrastruktura hrbtenica gospodarstva, pri čemer je posebej poudarila pomen Luke Koper in odpravo 60 ozkih grl v prometnem omrežju. Državni sekretar mag. Marko Koprivc z Ministrstva za kohezijo in regionalni razvoj je pojasnil, da bo že v aktualni finančni perspektivi mogoče kohezijska sredstva nameniti tudi krepitvi odpornosti in varnosti – primarno za civilne in sekundarno za vojaške namene. To omogoča spre-

V razpravi o krepitvi civilne in državne odpornosti je sodeloval tudi minister Sajovic.

menjena kohezijska uredba, objavljena septembra, ki uvaja nove možnosti sofinanciranja. Prednostna področja so konkurenčnost, dostopna stanovanja, energetska varnost, prehod na trajnostne vire energije in krepitev tehnologij dvojne rabe na obrambno-varnostnem področju. Državni sekretar na Ministrstvu za gospodarstvo, turizem in šport Matevž Frangež je dodal, da so velika vlaganja v odpornost priložnost, vendar mora država ustvariti spodbuden podporni ekosistem. Zatrnil je, da razvijajo celovit krog podpornih mehanizmov za podjetja, ki bodo razvijala in proizvajala tehnologije za odpornost. Slovenija ima velik potencial na številnih področjih dvojne rabe – od satelitskih tehnologij in obdelave podatkov, krepitve kibernetske varnosti in energetske neodvisnosti do varnostno-kritičnih rešitev.

V nadaljevanju konference je dr. Damir Črnčec, pomočnik predsednika uprave

Na okrogli mizi o kritični infrastrukturi in krepitvi odpornosti je nastopil tudi državni sekretar Pavlin.

Slovenskega državnega holdinga, predstavil vlogo holdinga pri razvoju slovenske obrambne industrije in krepitvi splošne družbene odpornosti. Predstavil je namen družbe za obrambo, varnost in odpornost Dovos, ki bo vlagala v visokotehnološka podjetja z obrambno-varnostnega področja ter vstopala v lastniške strukture. Črnčec, ki je tudi predsednik nadzornega sveta Dovosa, je povedal, da bo družba delovala kot koordinator in pospeševalec krepitve obrambne industrije. Do konca oktobra bo objavljen tudi javni poziv za podjetja glede njihovih želja, ambicij in sposobnosti.

NA VSEH PODROČJIH BO TREBA KREPITI ODPORNOST

Drugo okroglo mizo o kritični infrastrukturi in odpornosti sistemov za potrebe nacionalne obrambe je moderirala vršilka dolžnosti generalnega direktorja Direktorata za obrambne zadeve Mateja Rokvič. Državni sekretar Boštjan Pavlin je izpostavil pomen celovitega vladnega pristopa k varnosti ter povzel novosti Zakona o kritični infrastrukturi, ki širi število sektorjev z osmih na enajst. Med novimi sta tudi javna uprava in vesolje, ki ga je treba sistematično razvijati. Omenil je vsedržavno vajo Odpornost, ki je bila stresni test države, ter izpostavil uvedbo sistema zgodnjega opozarjanja in izmenjave podatkov med glavnimi akterji na področju kritične infrastrukture. Predsednik uprave Telekom Boštjan Košak je kot izziv navedel obdelavo in hrambo informacij ter zagotavljanje kibernetske varnosti. Generalni direktor Slovenskih železnic Dušan Mes je opozoril na potrebo po povečanju zmogljivosti in izboljšanju kritičnih odsekov železniškega omrežja. Generalni direktor skupine GEN dr. Dejan Paravan je potrdil, da je elektroenergetski sistem robusten, vendar je dodal, da je prihodnost v digitalizaciji in vključevanju v tuje dobavne verige ter vlaganju v obnovljive vire energije. Predsednica uprave Luke Koper Nevenka Kržan je poudarila pomen krepitve odpornosti poslovnih procesov, da bi ti nemoteno delovali tudi ob morebitnih kriznih razmerah. Predsednik uprave Darsa mag. Andrej Ribič pa je izpostavil velika vlaganja v centre vodenja, digitalizacijo in kibernetsko varnost.

Na zadnji okrogli mizi so razpravljali o tem, kako podpreti vstop slovenskih podjetij v projekte Nata in Evropske unije na obrambnem področju. Svoje izkušnje in razmišljanja so delili direktor Guardiarisa Primož Peterca, direktor RTC Sašo Emin, direktor TECES mag. Matej Gajzer, predsednik Grozda obrambne industrije Slovenije Boštjan Skalar in direktor Kolektor Mobilityja Primož Bešter. Razpravo je moderiral mag. Željko Kralj, generalni direktor Direktorata za logistiko Ministrstva za obrambo.

V SLOVENIJI PRVIČ OBRAMBNI SEJEM SIDEC

BESEDILO Marko Pišlar
FOTO Bruno Toič

Sejem bo priložnost za predstavitev slovenske obrambne industrije.

Ministrstvo za obrambo bo v sodelovanju z gospodarskim interesnim združenjem Grozd obrambne industrije Slovenije od 21. do 24. oktobra na sejmišču Celjskega sejma organiziralo prvi mednarodni sejem obrambne industrije SIDEC 2025. Dogodek, ki predstavlja osrednjo regionalno platformo na področjih obrambe, varnosti in naprednih tehnologij ter bo pomembno prispeval k mednarodni prepoznavnosti slovenske obrambne industrije, bo namenjen predvsem predstavnikom obrambnega sektorja, varnostnih agencij, raziskovalnih ustanov ter industrije, zadnji dan pa bo vrata odprl tudi širši javnosti. O ideji za sejem, njegovem namenu, pripravi in načrtih za prihodnost smo se pogovarjali z idejnim vodjo sejma in generalnim direktorjem Direktorata za logistiko Ministrstva za obrambo mag. Željkom Kraljem.

PRI PROJEKTIH EVROPSKEGA OBRAMBNEGA SKLADA MED NAJUSPEŠNEJŠIMI

Kralj je v uvodu pojasnil, da je sejem SIDEC 2025 vsebinsko neposredno povezan s sprejetjem prve Strategije razvoja slovenske obrambne industrije in tehnološke baze v Republiki Slovenije, ki jo je vlada sprejela na redni seji julija letos. Njen namen je spodbujati in krepiti slovensko obrambno industrijo, jo vključevati v širše evropske projekte ter prispevati k razvoju evropske obrambne tehnološke in industrijske baze. V strategiji so določene jasne usmeritve za prihodnji razvoj slovenske obrambne in varnostne industrije, pri čemer sta poudarjena industrializacija razvojnih projektov ter vključevanje v globalne dobavne verige. Kot drugi razlog za organizacijo sejma je Kralj navedel razvojno-raziskovalne projekte, ki so jih na ministrstvu začeli izvajati pred leti in katerih prvi rezultati so že vidni. Po njegovi oceni se je odločitev za vlaganje v raziskave in razvoj izkazala za pravilno, saj tako sledijo ciljem v okviru evropskih projektov stalnega strukturnega sodelovanja, da dva odstotka sredstev namenjajo raziskavam in razvoju, del pa tudi za mednarodne projekte. Na podlagi končanih nacionalnih projektov so že podpisali prve

pogodbe za nakup opreme za potrebe Slovenske vojske, kar je pomembna referenca za preboj izdelkov slovenske obrambne industrije na tuje trge. »Trudimo se, da tudi slovenska obrambna industrija pridobi večje posle. Vendar je brez sodelovanja z vrhunskimi proizvajalci težko prodreti na tuje tržišče, zato potrebujemo podporo,« je razložil Kralj in izpostavil, da je Slovenija glede sodelovanja v projektih Evropskega obrambnega sklada med najuspešnejšimi državami v Evropi, vključena pa je tudi v nekatere projekte prek Evropske obrambne agencije. »Ker izvajamo veliko projektov, je logično, da na sejmu pokažemo, kaj kupujemo za Slovensko vojsko in v katere razvojno-raziskovalne projekte smo vključeni,« je pojasnil Kralj. Sejem SIDEC 2025 bo torej priložnost za povezovanje slovenske obrambne industrije z večjimi tujimi podjetji ter za nove skupne projekte in tesnejše obrambno sodelovanje.

ZANIMANJE ZA UDELEŽBO PRESEGLA PRIČAKOVANJA

Ministrstvo za obrambo je v sodelovanju z Grozdom obrambne industrije Slovenije podpisalo dogovor o podpori pri organizaciji in izvedbi sejma SIDEC 2025. »Kot glavni pobudnik sejemске prireditve ima obrambno ministrstvo aktivno vlogo pri organizaciji prireditve

Na sejmu bodo prikazani prvi rezultati nekaterih razvojnih projektov.

Zadnji sejemski dan bo potekal hkrati s promocijsko prireditvijo V službi domovine.

in z vsemi deležniki korektno sodeluje,« je pojasnil Kralj in dodal, da bo ves prihodek od sejemске prireditve ostal Grozdu obrambne industrije Slovenije, pri čemer bodo zbrana sredstva namenjena nadaljnjemu razvoju. Ministrstvo za obrambo in Slovenska vojska sta sodelovala tudi pri organizaciji bienalne sejemске prireditve Sobra na sejmišču Pomurskega sejma v Gornji Radgoni, ki je letos praznovala deseto obletnico. Kralj je poudaril, da gre za dva različna dogodka, saj je sejem SIDEC 2025 namensko usmerjen v ponudnike obrambne industrije, zaradi velikega interesa pa ga ne bi bilo mogoče organizirati v Gornji Radgoni. Sejem Sobra je predvsem promocijski dogodek, na katerem se predstavljajo Slovenska vojska, sistem zaščite in reševanja ter Policija, z manjšim gospodarskim poudarkom. »Na radgonskem sejmu sodelujejo manjši trgovci in ponudniki storitev, ne pa večja podjetja obrambne industrije,« je pojasnil Kralj in ocenil, da je Celje odlična sejemška lokacija, saj razpolaga z večjimi razstavnimi zmogljivostmi in je bližje središču države. Zanimanje za udeležbo na sejmu SIDEC je preseglo pričakovanja, saj je prijavljenih že več kot 120 razstavljalcev, med njimi tudi vodilni proizvajalci obrambne industrije, kot so podjetja Rheinmetall, Thales, Diehl Defence, FN Herstal, Leonardo, KNDS in drugi. Za potrebe sejma bo v treh največjih halah (C, D in K) na voljo pet tisoč kvadratnih metrov razstavnih površin. Slovensko obrambno ministrstvo bo izbrane nacionalne in mednarodne razvojno-raziskovalne projekte predstavilo v delu hale D, kjer se bo kot posebni sponzor z najnovejšim letalnikom Nuuva V300 predstavilo tudi ajdovsko podjetje Pipistrel.

SEJEM BO ZADNJI DAN ODPRT ZA ŠIRŠO JAVNOST

Poleg razstavnega programa bo potekal tudi strokovni konferenčni program s štirimi paneli: o tehnologijah prihodnosti (razvoju in raziskovanju), umetni inteligenci, energetski učinkovitosti in odpornosti ter kibernetski varnosti. Na njih bodo sodelovali domači in tuji strokovnjaki. Sejemska prireditve SIDEC 2025 bo prve tri dni odprta le za strokovno javnost, zadnji dan pa tudi za širšo, saj bo potekala sočasno s promocijsko prireditvijo V službi domovine. Kralj je povedal, da na sejmu pričakujejo številne tuje delegacije, saj so prek evropskih ustanov in mreže vojaškodiplomatskih predstavništav vabila uradno poslali tujim obrambnim ministrom, načelnikom generalštabov in nacionalnim oborožitvenim direktorjem, pri katerih so odzivi zelo pozitivni. Na sejmu so povabili tudi direktorje nekaterih večjih podjetij. Ob robu sejemskih dejavnosti je predviden podpis precej sporazumov in pogodb. »V ospredju bodo dogovori z znanstvenimi ustanovami glede uporabe njihovih laboratorijev, s podjetjem Leonardo pa potekajo pogovori o vzpostavitvi centra za vzdrževanje helikopterjev v Mariboru,« je pojasnil Kralj in dodal, da je veliko zanimanje za podpis pisma o nameri. Poleg tega so predvideni še podpisi pogodb za naročilo in dogovori o nakupu obrambnih proizvodov z nekaterimi državami po modelu vlada vladi. S Črno goro in Severno Makedonijo nameravajo podpisati pismo o nameri glede ustanovitve uporabniške skupine za lahka kolesna oklepna vozila 4 × 4 Oshkosh. Ob koncu je Kralj poudaril, da odločitve o prihodnosti sejma še niso sprejeli, saj bo ta odvisna predvsem od izkušenj z organizacijo letošnje sejemске prireditve.

V KÖBENHAVNU O OBRAMBNI PRIPRAVLJENOSTI EU

BESEDILO SSK
FOTO EU2025DK

V okviru danskega predsedovanja Svetu Evropske unije je 28. in 29. avgusta v Københavnu potekalo neformalno zasedanje obrambnih ministrov držav članic Evropske unije, ki se ga je udeležil minister za obrambo mag. Borut Sajovic.

Na prvem delu zasedanja so obrambni ministri razpravljali o podpori Evropske unije Ukrajini. Osredotočili so se predvsem na možnosti in načine povečanja vojaške podpore tej državi, med drugim tudi s pobudami visoke predstavnice za skupno zunanjo in varnostno politiko Kaje Kallas ter nekaterih držav članic glede zagotavljanja streliva, raket in zračne obrambe. Zasedanje je bilo tudi priložnost za razpravo o prizadevanjih za tesnejše sodelovanje in integracijo Evropske unije z Ukrajino v okviru obrambne industrije ter o nadaljnji podpori operaciji Evropske unije za vojaško pomoč Ukrajini. Na razpravi je sodelovala tudi namestnica generalnega sekretarja Nata Radmila Šekerinska. Minister Sajovic je poudaril, da slovenska podpora Ukrajini ostaja nespremenjena. Izpostavil je enotnost prizadevanj, ki je bistvena za vzpostavitev pogojev za mir in varnost Ukrajine ter njenih prebivalcev. Pomembno je tudi uskladiti različne pobude, ki potekajo v različnih formatih, prek Evropske unije, Nata, dvostranskih aktivnosti ter drugih koalicij, pri čemer je cilj doseči komplementarnost in večjo učinkovitost. »Trenutno preučujemo možnosti za sodelovanje tudi v okviru obrambne industrije, rehabilitacije in humanitarnih projektov razminiranja. Krepitev sodelovanja z Ukrajino na področju obrambne industrije ni pomembna le za za-

Minister Sajovic z danskim ministrskim kolegom in visoko predstavnico EU

gotavljanje njene dolgoročne sposobnosti za samoobrambo, temveč prinaša tudi znatne koristi vsem državam članicam,« je še izpostavil minister Sajovic. Ministri so razpravljali tudi o obrambni pripravljenosti. Glede na sklepe junjskega zasedanja Evropskega sveta in vrha zveze Nato so obravnavali uresničevanje predlogov bele knjige o evropski obrambni pripravljenosti 2030 in predlog načrta za krepitev evropske obrambe. Minister Sajovic je poudaril, da je naša skupna prednostna naloga izvajanje predlogov bele knjige skladno z nacionalnimi prednostnimi nalogami. To pomeni predvsem odpravo dolgoletnih kritičnih pomanjkljivosti za zagotavljanje splošne varnosti Evropske unije in zmanjšanje odvisnosti od zunanjih akterjev. »Slovenija preučuje možnosti sodelovanja z drugimi državami članicami v skladu z nacionalnimi prednostnimi nalogami,« je še povedal minister in pohvalil delo, ki ga opravlja Evropska obrambna agencija.

Na zadnjem delu zasedanja so ministri pregledali stanje operacij in misij v okviru skupne varnostne in obrambne politike Evropske unije. Po seznanitvi z aktualnim dogajanjem so razpravljali o tem, kako bi lahko Evropska unija še naprej podpirala vojaško delovanje in ga prilagajala spreminjajočemu se varnostnemu okolju. Razprava se je osredotočila predvsem na tri širša področja: razvoj groženj in novih izzivov, strateške cilje ter strateški vpliv in usklajevanje virov s cilji. Kot je izpostavil minister Sajovic, bi bilo treba operacije in misije prilagoditi novemu geopolitičnemu in varnostnemu okolju. Pred neformalnim zasedanjem obrambnih ministrov je dansko predsedstvo organiziralo konferenco na visoki ravni. Na dveh panelih so potekale predstavitve izkušenj in dobrih praks nordijskih držav pri obrambnem sodelovanju ter razprava o evropskem obrambnem in industrijskem sodelovanju z Ukrajino.

DOBRO MEDDRŽAVNO SODELOVANJE S HRVAŠKO

BESEDILO SSK
FOTO Ministrstvo za obrambo Republike Hrvaške

Minister za obrambo mag. Borut Sajovic je bil 5. septembra na enodnevem uradnem obisku v Zagrebu. Po sprejemu z vojaškimi častmi na Ministrstvu za obrambo Republike Hrvaške sta z gostiteljem, podpredsednikom vlade in ministrom za obrambo Republike Hrvaške Ivanom Anušićem, na uradnih pogovorih izpostavila razvejanost meddržavnega sodelovanja.

Sogovornika sta najprej govorila o dvostranskih odnosih med državama na obrambno-vojaškem področju, ki sta jih ocenila kot prijateljske in uspešne. Nato

sta izmenjala poglede na trenutne varnostne razmere ter razpravljala o priložnostih za nadaljnjo krepitev regionalnega in zavezniškega sodelovanja. Poseben poudarek sta namenila možnostim sodelovanja na področju obrambne industrije, kjer obstajajo številne priložnosti za skupni razvoj in izmenjavo znanja. V pogovoru sta se ministra dotaknila tudi obrambnih izdatkov, pri čemer sta obe državi že naredili pomembne korake pri modernizaciji svojih oboroženih sil, s poudarkom na posodobitvi opreme, razvoju kadrov, izboljšanju infrastrukture in povečanju obrambnega proračuna. Minister Sajovic je v nadaljevanju obiskal priznato visokotehnološko hrvaško podjetje DOK-ING, specializirano za razvoj in proizvodnjo robotskih in avtonomnih sistemov, ki delujejo v najzahtevnejših ter najnevarnejših okoljih.

SLOVENSKA PODPORA ČRNI GORI NA POTI V EU

BESEDILO SSK
FOTO Ministrstvo za obrambo Črne gore

Minister za obrambo Republike Slovenije mag. Borut Sajovic je bil 15. in 16. septembra na uradnem obisku v Črni gori, kjer se je srečal s črnogorskim kolegom Draganom Krapovićem. Obisk je predstavljal pomembno priložnost za nadaljnjo krepitev odličnega obrambnega sodelovanja med državama.

Državi povezuje dolgoletno prijateljstvo in tesno sodelovanje, tudi na obrambno-varnostnem področju. V zadnjih letih se je meddržavno sodelovanje še posebej okrepilo na logističnem področju, k čemur pripomorejo skupne nabave opreme ter nabave prek mehanizma vlada vladi, ki se bodo nadaljevale tudi v prihodnje. Dolgoletno in uspešno sodelo-

vanje je vzpostavljeno tudi v okviru muzejske dejavnosti, saj je Črna gora Sloveniji podarila številne vojaške muzejske eksponate. Ministra sta se pogovarjala tudi o sodelovanju v mednarodnih operacijah in na misijah, saj obe državi sodelujeta v Natovi večnacionalni bojni skupini v Latviji. Sogovornika sta še izmenjala stališča o varnostnih razmerah na Zahodnem Balkanu ter razpravljala o sodelovanju v okviru Nata in Evropske unije. Posebej sta poudarila pomen uresničevanja haaških zavez in zagotavljanja ustrezne ravni obrambnih izdatkov, nadaljnje podpore Ukrajini ter okrepjene zavezniške odvrčalne in obrambne države. Dotaknila sta se tudi sodelovanja v regionalnih in mednarodnih organizacijah, pri čemer Slovenija zagovarja tesnejše regionalno povezovanje in podpira Črno goro na njeni poti v Evropsko unijo.

PRVOŠOLCEM SLOVENSKE ZASTAVICE

BESEDILO Primož Čekada
FOTO Bruno Toič

Na prvi šolski dan je minister za obrambo mag. Borut Sajovic obiskal Osnovno šolo Antona Tomaža Linharta v Radovljici, kjer je prvošolcem ob navzočnosti staršev podelil slovenske zastavice.

V šolski avli sta ministra sprejela ravnatelj Boris Mohorič in podžupan radovljiške občine Miran Rems. Ravnatelj je ob začetku šolskega leta poudaril, da je šola prostor prijateljstva in znanja, ter starše pozval, naj učiteljem zaupajo. V novem šolskem letu so v radovljiški osnovni šoli sprejeli 58 prvošolcev, ki so razdeljeni v tri oddelke. Podžupan Rems je povedal, da je 1. september prav poseben družinski praznik, ki ostane v lepem spominu. Starše je prav tako spodbudil, naj zaupajo učiteljem pri vzgoji in

izobraževanju otrok. Minister Sajovic pa je v svojem nagovoru poudaril pomen povezanosti, solidarnosti in spoštovanja. Izpostavil je, da je najpomembnejša vrednota, ki jo bodo otroci dobili v osnovni šoli, prav prijateljstvo, potem pa je vsakemu izmed njih izročil slovensko zastavico kot simbol pripadnosti, poguma in veselja. Po obisku v Radovljici je minister skupaj z ravnateljem radovljiške osnovne šole obiskal še podružnično šolo v Mošnjah, kjer se jima je pridružil župan Radovljice Ciril Globočnik. Na tej šoli, kjer poteka pouk za prvih pet razredov, imajo letos 14 prvošolcev. Posebne trenutke so na prvi šolski dan s prvošolci delili tudi drugi visoki predstavniki Ministrstva za obrambo, in sicer državni sekretar Boštjan Pavlin na Osnovni šoli Pirniče, državni sekretar Marko Lovše na Osnovni šoli Polje ter vršilka dolžnosti generalnega direktorja Direktorata za obrambne zadeve Mateja Rokvič na osnovni šoli v Ankaranu.

OBRAMBNO SODELOVANJE DRŽAV SREDNJE EVROPE

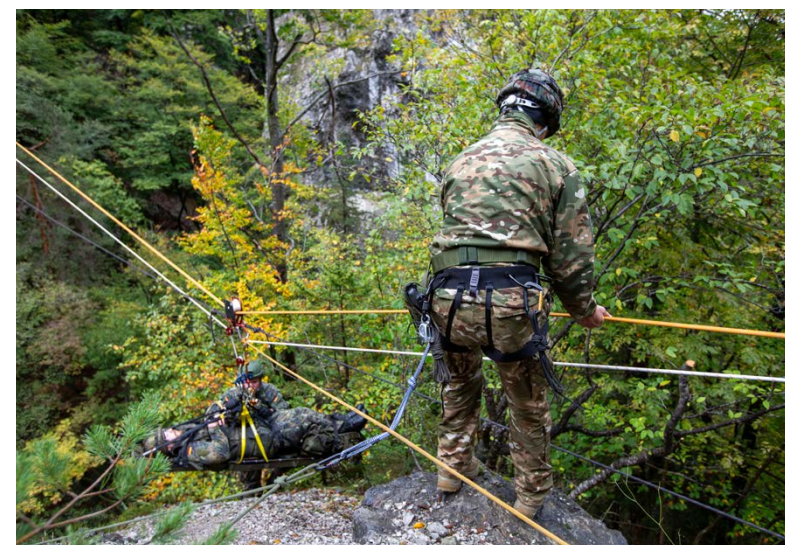
BESEDILO SSK
FOTO Ministrstvo za obrambo
Republike Slovaške

Minister za obrambo mag. Borut Sajovic se je 22. in 23. septembra na povabilo podpredsednika vlade in ministra za obrambo Slovaške republike Roberta Kaliňáka udeležil ministrskega srečanja Pobude za obrambno sodelovanje držav Srednje Evrope v razširjenem formatu v Bratislavi. Trenutno pobudi predseduje Slovaška, Slovenija pa bo predsedovanje prevzela leta 2026.

Zasedanje, ki se ga je kot opazovalka udeležila tudi Poljska, se je začelo s pogovori članic pobude o krepitvi sodelovanja in vlogi Evropske unije pri skupnih

pobudah. Drugi dan so ministri v razširjenem formatu razpravljali o regionalnih in globalnih varnostnih vprašanjih ter novih nacionalnih pobudah na področju obrambne industrije držav članic in partneric. Slovenija je izpostavila pomen tesnejšega sodelovanja pri usposabljanjih, vajah in izmenjavi informacij med oboroženimi silami ter podprla projekte, ki krepijo skupne zmogljivosti držav članic. Poseben poudarek je namenila regiji Zahodnega Balkana, ki je za našo državo strateškega pomena, ter potrdila svojo podporo evroatlantski perspektivi. Ministri so razpravljali tudi o izzivih kadrovske popolnjenosti oboroženih sil ter usposobljenosti in pripravljenosti vojaškega osebja. Slovenija je podprla pobudo Slovaške za sodelovanje na področju obrambne industrije, ker vidi priložnost za vključevanje slovenskih podjetij v skupne evropske projekte.

NATOV CENTER ODLIČNOSTI ZA GORSKO BOJEVANJE

BESEDILO Natov center odličnosti za gorsko bojevanje
FOTO Bruno Toič

Natovi centri odličnosti so mednarodne ustanove, ki jih vodi ena ali več držav članic zavezništva. Delujejo v podporo zavezniškemu preoblikovanju pod vodstvom Poveljstva za transformacijo, ki ima sedež v Norfolku v Združenih državah Amerike. Čeprav niso del formalne poveljniške strukture zavezništva, predstavljajo pomembno vez med nacionalnimi zmogljivostmi, procesi odvratanja in obrambe, razvojem bojne sposobnosti prihodnosti, večdomenskim delovanjem ter Natovimi strateškimi cilji. Danes v okviru zavezništva deluje 30 centrov odličnosti, med njimi tudi Natov center odličnosti za gorsko bojevanje, ki ima sedež v Sloveniji.

Glavna naloga centrov odličnosti je podpora razvoju novih konceptov, doktrin, postopkov, usposabljanj in standardov, ki pripomorejo k preobrazbi oboroženih sil zavezništva v hitro spreminjajočem se varnostnem okolju. Delujejo na raznovrstnih področjih, od kibernetске obrambe in pomorskih operacij do gorskega bojevanja, ki ga pokriva naš center odličnosti. V okviru odvratanja in obrambe centri zagotavljajo strokovno podporo pri krepitvi trdne obrambne drže in verodostojnega odvratanja. To dosegajo z razvojem in validacijo doktrin ter standardov, ki omogočajo interoperabilnost sil. Center odličnosti, ki ga gosti Slovenija, prispeva z razvojem taktik, tehnik in postopkov, ki povečujejo operativno pripravljenost ter vzdržnost sil v zahtevnem gorskem okolju. Tako krepí sposobnost zavezništva za obrambo celotnega evroatlantskega prostora in dopolnjuje nacionalne načrte zavezniških držav. Center deluje tudi kot gonilo inovacij in eksperimentiranja, saj v realističnem okolju preizkuša nove tehnologije, koncepte ter

V desetih letih so v centru izvedli več kot 100 usposabljanj, delavnic in mednarodnih dogodkov.

doktrine. Posebno vlogo ima pri razvoju in preizkušanju rešitev za večdomensko delovanje v ekstremnih geografskih in podnebnih razmerah. To vključuje testiranje novih tehnologij, integracijo brez-pilotnih sistemov in senzorskih rešitev v gorskem prostoru ter razvoj logističnih konceptov, ki zagotavljajo vzdržnost in odpornost sil na težko dostopnih območjih. V tem smislu Natovi centri odličnosti delujejo kot zavezniški »laboratoriji prihodnosti«, saj omogočajo eksperimentiranje in razvoj v prožnejšem, nacionalno podprtem, vendar mednarodno vpetem okolju. Center odličnosti za gorsko bojevanje kot strokovni center prispeva tudi k oblikovanju razumevanja, kako bo vojskovanje v prihodnosti vplivalo na organizacijo sil, doktrino in ne nazadnje strukturo zavezništva. Kot center se umešča v samo jedro koncepta transformacije, saj povezujemo operativne izkušnje, znanstvenoraziskovalni potencial in strateške prednostne naloge. Tako predstavlja konkretno podporo nacionalnim in zavezniškim prizadevanjem za prilagoditev zmogljivosti, pri čemer hkrati krepí trenutno pripravljenost in razvija bojno sposobnost prihodnosti.

ZAKAJ JE GORSKO BOJEVANJE VEDNO ZNOVA AKTUALNO?

Zgodovina kaže, da so gore vedno pomenile tako izziv kot priložnost. Hanibalov znameniti prehod čez Alpe je ostal simbol strateške drznosti, v 20. stoletju pa so gorska bojišča od Alp do Hindukuš zaznamovala nekatere izmed pomembnejših konfliktov. Tudi novejši primeri, kot so vojna v Gruziji leta 2008 ali spopadi med Armenijo in Azerbajdžanom, potrjujejo strateški pomen goratih območij. Gore nadzirajo poti, skrivajo vire, varujejo infrastrukturo in služijo kot naravne ovire. Afganistan je zavezniškim silam pokazal, da uspeh v gorah ni mogoč brez poznavanja mikroterena, vzdržljivosti, specializirane logistike in razumevanja lokalnega okolja. Za enote, vajene konvencionalnih operacij, so gore pomenile fizični in psihološki izziv. Vendar zgodovina prinaša tudi opozori-

la. Italijanski alpini so med drugo svetovno vojno pri Stalingradu utrpeli katastrofalne izgube, ker za tisto okolje niso bili ustrezno usposobljeni in opremljeni. To je trajen opomin, da lahko napačna uporaba specializiranih enot vodi v tragedijo. Podobna vprašanja se pojavljajo tudi danes, ko gorske enote razporejajo na skrajni sever. Arktične razmere so namreč nekaj povsem drugega kot gore, zato brez ustreznih prilagoditev ogrožajo učinkovitost operacij in varnost vojakov. Gorsko bojevanje torej nikoli ni univerzalno, temveč je vedno odvisno od okolja in zahteva prilagojen pristop. Prav celovit in premišljen odnos do terena ostaja ključ do uspeha sodobnih gorskih sil.

DANAŠNJE VARNOSTNE RAZMERE IN POMEN GORSKEGA OKOLJA

Današnje varnostno okolje je bistveno bolj nepredvidljivo in razdrobljeno kot pred desetletjem. Meja med vojno in mirom se briše, konflikti pa potekajo hibridno, z mešanico vojaških, informacijskih, kibernetičnih in ekonomskih pritiskov. Ob tem se stopnjuje rivalstvo velesil, spreminja se vloga zavezništva, regionalne napetosti pa se poglobljajo od vzhodne Evrope do Kavkaza. Gore v tem kontekstu niso le fizična ovira, temveč prostor geostrateškega pomena. Predstavljajo vir surovov, varujejo tranzitne poti in so pogosto območja, kjer se križajo interesi držav ter zavezništva. Za Nato to niso oddaljena bojišča, temveč območja v samem srcu Evrope, od skandinavskega gorovja, ki oblikuje severni obrambni pas, čez Karpate, ki so varovalni lok vzhodne Evrope, in Balkansko hribovje, ki povezuje Sredozemlje z osrednjo celino, do še vedno aktualnih Alp, ki ostajajo strateški preizkusni kamen za premike in logistiko sil. V tem kontekstu je za Slovenijo posebej pomembno območje Potojskih vrat, ki predstavljajo enega redkih naravnih prehodov med Jadranom in srednjo Evropo ter so zato zelo pomembna za nacionalno in zavezniško obrambo. Operacije v Hindukušu in Gorskem Karabahu ter na Kavkazu ali severu Iraka potrjujejo, da gorski teren ni nišna tema, temveč ima globalno strateško težo. To je prepoznal tudi Nato. V zadnjih strateških dokumentih je jasno zapisano, da mora biti delovanje na zahtevnem terenu, vključno z gorami, obravnavano celostno. Ne gre namreč

več le za fizično preživetje, temveč za učinkovito delovanje v razmerah, ko so logistika, komunikacije, obveščevalno-nadzorni sistemi in mobilnost resno omejeni. Gorsko bojišče tako postaja simbol kompleksnega prostora, v katerem se prepletajo tradicionalne taktike preživetja in gibanja s sodobnimi tehnologijami, brezpilotnimi sistemi ter digitalnimi omrežji. V tej luči gore neposredno spadajo v okvir zavezniške države odvrčanja in obrambe, saj so vitalni element pri obrambi evroatlantskega prostora, obenem pa so prostor, v katerem se v okviru razvoja bojnih sposobnosti prihodnosti razvijajo in preizkušajo nove doktrine, tehnologije in pristopi k večdomenskemu delovanju. Tudi aktualna vojna v Ukrajini jasno kaže, da se bojevanje v zahtevnih razmerah, od zimskih razmer do gričevnatega terena, znova vrača v ospredje. Napredna tehnologija, kot so brezpilotni letalniki, senzorji in natančno vodeni sistemi, prinaša prednosti, hkrati pa razkriva ranljivosti, še zlasti v okoljih, kjer narava določa njihove meje. V centru zato gorsko okolje razumemo kot pomemben preizkus odpornosti, prilagodljivosti in inovativnosti zavezništva. Naši pristopi, od večdimenzionalnega načrtovanja do usposabljanja z naprednimi simulacijami, niso teoretični modeli, temveč neposreden odgovor na resnične izzive sodobnih konfliktov. Gorsko bojevanje danes tako presega svojo klasično podobo. Ni le fizični izziv, temveč strateški dejavnik, ki bo tudi v prihodnjih konfliktih odločal o ravnovesju moči.

USTANOVITEV NATOVEGA CENTRA ODLIČNOSTI ZA GORSKO BOJEVANJE V SLOVENIJI

Zamisel o centru odličnosti za gorsko bojevanje je zrasla iz treh temeljev: vojaške tradicije, strateške geografske umeščenosti naše države in izkušenj iz sodobnih konfliktov. Čeprav je center uradno začel delovati marca 2015, segajo njegove korenine precej dlje v preteklost. Potreba po specializiranem centru se je pokazala že med Natovimi operacijami na Balkanu in v Afganistanu, kjer so bili nacionalni pristopi k delovanju v gorah razdrobljeni in premalo usklajeni z zavezniškimi doktrinami. Do takrat zavezništvo ni imelo ustanove, ki bi sistematično skrbela za razvoj, doktrino, usposabljanje in interoperabilnost gorskega bojevanja. Za Slovenijo, ki se ponaša z dolgo tradicijo vojaškega gorništv, od preoblikovanja do-

mobranskega pehotnega polka št. 27 v gorsko enoto leta 1911 do ustanovitve 32. gorske brigade leta 1992 in Gorske šole leta 1996, je bila pobuda naravna nadgradnja. Leta 2004 je ob obisku poveljnika Natovega poveljstva za transformacijo Slovenija prejela prvo uradno pobudo za ustanovitev centra, nato pa je zamisel dozorevala ob podpori nekaterih partnerskih držav. Do leta 2011 je bil vzpostavljen večnacionalni koncept, ki je vključeval šest držav, sledili so štiri leta intenzivnih priprav in postopek Natove akreditacije centra. Radi bi poudarili, da ustanovitev Natovega centra odličnosti za gorsko bojevanje ni bila zgolj formalna širitev Natove mreže centrov odličnosti, temveč izpolnitev vsebinske praznine. Gorsko bojevanje je bilo do tedaj obravnavano le posredno znotraj širših doktrin kopenskih sil. Center je od ustanovitve most med nacionalnimi tradicijami, inovacijami in potrebami zavezništva. Ob podpisu memoranduma o soglasju 25. marca 2015 v Washingtonu so bile ustanoviteljice centra štiri članice Nata: Slovenija kot vodilna država, Hrvaška, Italija in Nemčija. Kot partnerska država se je takoj pridružila Avstrija. Pozneje so sledile še Poljska, Romunija in Češka, v zaključni fazi pridruženja pa je Črna gora. Center sledi politiki odprtih vrat, kar pomeni, da je sodelovanje omogočeno vsem Natovim državam in

Uradno odprtje Natovega centra odličnosti novembra 2015

partnericam, ki delijo skupne vrednote ter interese. Tako center ohranja fleksibilnost in vključujočo naravo ter povečuje svoj ugled kot mednarodno središče znanja.

GLAVNA PODROČJA DELA

Temeljna naloga centra je zagotavljanje razvojne, doktrinarne in konceptualne podpore zavezništvu pri operacijah v zahtevnem gorskem okolju. Center ni le stičišče znanja, temveč aktiven dejavnik transformacije, kjer se srečujejo izkušnje iz preteklosti in prihodnji koncepti bojevanja. Delovanje centra je neposredno vpeto v bistvene strateške procese Nata. V podporo konceptu odvrčanja in obrambe prispeva k povečanju verodostojnosti odvrčanja in obrambne pripravljenosti v gorskem okolju, v okviru razvoja bojnih sposobnosti v prihodnosti razvija in testira rešitve za prihodnje konflikte, prek pristopa o večdomenskemu delovanju pa gorsko bojevanje umeščamo v širši kontekst večdomenskih operacij, v katerih se prepletajo kopenska, zračna, pomorska, kibernetična in vesoljska dimenzija. Center se pri delu osredotoča na štiri področja: razvoj doktrin, oblikovanje in testiranje novih operativnih konceptov, izvedbo programov usposabljanja in izobraževanja ter sistematično zbiranje in obdelavo pridobljenih izkušenj z vaj in operacij. Pri razvoju doktrine skrbi za to, da se znanje o gorskem bojevanju standardizira in ustrezno vključi v zavezniške dokumente. Sodeluje pri pripravi ali je nosilec več Natovih publikacij, kar zagotavlja, da se vsebine gorskega bojevanja dosledno vključujejo v širši kontekst Natovih kopenskih operacij in krepijo obrambne države. Enako pomembno je področje konceptualnega razvoja in eksperimentiranja, pri čemer išče rešitve za prihodnje izzive. Pri tem se posebej osredotoča na večdomensko delovanje, uporabo brezpilotnih letalnih sistemov, napredne simulacije in vključevanje sodobne tehnologije, ki omogoča učinkovito delovanje v ekstremnem gorskem okolju. V okviru izobraževanja in usposabljanja izvaja številne tečaje in delavnice doma ter v tujini. Med udeleženci so pripadniki oboroženih sil iz številnih držav, izkušnje pa kažejo, da je kakovost programov visoko cenjena, zlasti zaradi praktične naravnosti in prilagojenosti dejanskim operativnim razmeram. Pomembno mesto pri delu ima tudi analiza izkušenj z vaj in operacij. Učimo se iz preteklosti, prepoznavamo dobre prakse in oblikujemo priporočila, ki se vračajo v doktrino in usposabljanje, kar pomeni, da je razvoj krožen in se stalno izpopolnjuje. Tako center neposredno prispeva k izboljšani odpornosti in večji učinkovitosti sil.

ORGANIZIRANOST CENTRA

Organizacijsko je center razdeljen na več strokovnih področij, ki sledijo njegovim temeljnim stebrom delovanja. Vsako področje vodi strokovnjak iz ene izmed sodelujočih držav, s čimer se spodbujata večnacionalni pristop in interdisciplinarnost. Delo koordinira direktor, ki je odgovoren za izvajanje programa dela in usklajevanje z Natovim poveljstvom za transformacijo. Center ima tudi usmerjevalni odbor, ki ga sestavljajo predstavniki držav članic in partneric ter skrbi za strateško vodenje, sprejemanje načrtov, proračuna in najpomembnejših odločitev. Takšna struktura centra omogoča prožnost in odzivnost. Čeprav center ni del formalne poveljniške strukture Nata, je globoko vpet v procese oblikovanja zmogljivosti zavezništva. Njegova moč ni v velikosti, temveč v specializaciji, agilnosti in sposobnosti povezovanja akterjev z različnih področij, od vojaških in raziskovalnih ustanov do industrije. V tem smislu center ni le vojaška ustanova, temveč platforma znanja in sodelovanja, ki podpira celoten proces preoblikovanja zavezništva.

CENTER ODLIČNOSTI JE ZA NAŠO DRŽAVO STRATEŠKO ORODJE

BESEDILO Marko Pišlar

FOTO Bruno Toič

O

b deseti obletnici ustanovitve in akreditacije Natovega centra odličnosti za gorsko bojevanje se odpirajo pomembna vprašanja o prihodnosti vojaškega delovanja v zahtevnem gorskem okolju. Center, ki ga Slovenija vodi v okviru svoje strateške iniciative znotraj zavezništva, danes združuje doktrinarno strokovnost, eksperimentalni pogum in pronicljiv pogled v prihodnost varnosti. Gorsko okolje ostaja varnostno in operativno zelo pomembno. Ne gre samo za specifične topografske izzive, temveč tudi za dostop do naravnih virov, zaščito strateških komunikacijskih smeri in možnosti manevriranja v kriznih situacijah. Zato gorsko bojevanje ni le zgodovinski ostanek, temveč aktualna potreba. Natov center odličnosti za gorsko bojevanje ne prispeva le znanja, temveč aktivno oblikuje prihodnost zmogljivosti zavezništva. Več o tem pa v pogovoru z direktorjem Natovega centra odličnosti polkovnikom Leonom Holcem, ki to mednarodno organizacijo vodi od junija 2023.

❓ KATERI SO BISTVENI DOSEŽKI V DESETLETNEM OBDORJU?

Desetletje delovanja predstavlja izjemno zgodbo o rasti, od začetne konceptualne zamisli do uveljavljene mednarodne ustanove. Eden naših pomembnejših dosežkov je, da se je center uveljavil kot osrednja Natova strokovna ustanova za vprašanja gorskega bojevanja. To ni bilo samoumevno, saj področje pred desetimi leti ni bilo niti doktrinarno sistematizirano niti operativno podprto na ravni zavezništva. Mi smo ta primanjkljaj zapolnili in postavili temelje, na katerih se danes oblikuje prihodnost. Uspelo nam je razviti svojo strokovno identiteto in hkrati vzpostaviti most med akademsko raziskovalnostjo, vojaškim realizmom ter zavezniškimi razvojnimi okviri. Med najpomembnejše uspehe štejemo pripravo in ratifikacijo doktrine Conduct of Land Tactical Operations in Mountainous Environment, ki jo danes uporabljajo številne države članice, ter pripravo taktične publikacije Mountain Warfare Training Publication, ki je podlaga za usposabljanja v zavezniških državah. Na področju inovacij in eksperimentiranja smo uvedli številne koncepte, med drugim štabno podporno celico, specializirano za gorsko okolje, ter digitalna orodja za operativno načrtovanje v gorah. Tako ne odgovarjamo le na potrebe sedanjosti, temveč zapolnujemo pomanjkljivosti, ki so ostale odprte v sedanji taktični publikaciji, oblikovani v času, ko so prevladovala mirovne operacije, ne pa priprave na visoko intenzivno bojevanje. V desetih letih smo izvedli več kot sto usposabljanj, delavnic in mednarodnih dogodkov, ki so se jih udeležili predstavniki iz več kot 25 držav. Vzpostavili smo mobilne izobraževalne skupine, ki znanje prenašajo neposredno v enote, ter se utrdili kot povezovalac med centri odličnosti, Natovimi poveljstvi, nacionalnimi šolami, akademsko sfero in industri-

jo. Posebej velja izpostaviti kongres o bojnem delovanju, ki se je uveljavil kot ena osrednjih mednarodnih platform za razpravo o bojevanju v gorskem okolju. Poseben uspeh je tudi širitev članstva. Z začetnih štirih držav članic in ene partnerske države se je center razširil že na osem držav. Ta raznovrstnost prinaša širino izkušenj, kar je v gorskem bojevanju izjemna prednost. Pridobili smo tudi pomembno priznanje v zavezniških strukturah. Zavezniško poveljstvo za transformacijo nas vse pogostejše vključuje v razvoj prihodnjih konceptov, dejavno sodelujemo v projektih večdomenskega delovanja in podpore preživetju sil v izjemno kompleksnih razmerah. To dokazuje, da smo iz nacionalne pobude prerasli v prepoznaven zavezniški dejavnik transformacije. Pri tem ne gre samo za dosežke na papirju. V desetih letih smo oblikovali skupnost, ki razume zahtevnost gorskega okolja, zna povezovati in verjame, da lahko znanje, preverjeno v praksi, reši življenje. Menim, da je to naš največji uspeh.

❓ KATERI SO TRENUTNO NAJPOMEMBNEJŠI PROJEKTI, KI JIH RAZVIJATE?

V centru trenutno razvijamo več pomembnih projektov, ki neposredno prispevajo k razvoju gorskih zmogljivosti in podpori zavezniškim obrambnim načrtom. Med njimi izstopa razvoj digitalnega orodja za operativno načrtovanje v gorskem okolju, ki bo poveljstvom omogočilo učinkovitejše načrtovanje in izvajanje operacij na zahtevnem terenu. V sodelovanju z evropsko pobudo o usposabljanju za gorsko delovanje nadaljujemo razvoj koncepta štabne celice, specializirane za delovanje v gorah. Pri tem se zavedamo, da moramo preseči

Pogovor z direktorjem Natovega centra odličnosti za gorsko bojevanje

LEONOM HOLCEM

miselnost operacij v podporo miru, ki je zaznamovala obdobje od ustanovitve, in se osredotočiti na bojevanje v polnem pomenu besede. Prav v tem kontekstu se kažejo tudi pomanjkljivosti sedanje taktične publikacije, ki je bila oblikovana predvsem v času stabilizacijskih operacij in ne ustreza več zahtevam visoko intenzivnih konfliktov. Naš center zato aktivno prepozna te pomanjkljivosti in jih zapolnjuje z novimi projekti, doktrinarnimi dopolnitvami ter eksperimentiranjem, s čimer se krepi odvrčanje in obramba, uresničujemo cilji agende razvoja vojskovanja ter vpeljuje multidomensko delovanje v gorsko okolje. Naša štabna urjenja v Romuniji in Črni gori združujejo zgodovinske izkušnje s sodobnimi rešitvami. Tečaj Wargaming uporabljamo za razvoj štabnih sposobnosti odločanja, novi tečaj UAV Operational Planning Course pa krepi uporabo brezpilotnih letalnih sistemov v gorah. Obenem v sodelovanju z industrijo in akademsko sfero razvijamo rešitve za senzorsko integracijo, individualno odpornost, napredno mobilnost, vpliv vremenskih razmer in večdomensko usklajevanje v gorah. Poleg tega center prevzema vse vidnejšo vlogo v inovacijskem prostoru zavezništva. Tako nismo samo strokovni center, temveč postajamo operativni pospeševalnik inovacij, ki v ospredje postavlja uporabnost, interoperabilnost in konkretno podporo zavezništvu. Naša prizadevanja presegajo zgolj podporo gorskim zmogljivostim in predstavljajo aktiven prispevek k transformaciji zavezniških sil v vse kompleksnejšem varnostnem okolju.

❓ CENTER ODLIČNOSTI DELUJE ZUNAJ NATOVE POVELJNJSKE STRUKTURE, NI PA TUDI DEL POVELJNJSKE STRUKTURE SLOVENSKE VOJSKE. KAKO SLOVENIJA KOT GOSTITELJICA TER DRUGE ČLANICE IN PARTNERICE IZKORIŠČAJO PREDNOSTI, KI JIH IMA CENTER KOT NEODVISNA MEDNARODNA ORGANIZACIJA?

Čeprav Natov center odličnosti za gorsko bojevanje ne deluje znotraj Natove formalne poveljniške strukture, prav ta institucionalna neodvisnost predstavlja eno njegovih glavnih prednosti. Center ima namreč status samostojne mednarodne vojaške organizacije, ki deluje v podporo zavezništvu, ne da bi bil neposredno povezan z Natom ali nacionalno poveljniško strukturo. To mu omogoča

večjo operativno prilagodljivost, eksperimentiranje z novostmi in tesnejše povezovanje z različnimi akterji, od vojaških uporabnikov do akademskih, znanstvenih in civilnih ustanov ter industrije. Države članice in partnerske države ta status s pridom izkoriščajo. Center lahko že med razvojem novih doktrin in konceptov preizkuša zamisli, ki so še v idejni fazi, in sicer brez zapletenih administrativnih postopkov. Tako pogosto deluje kot most med strateško vizijo Zavezniškega poveljstva za transformacijo in konkretnimi potrebami sil na terenu. V tem pogledu je center neke vrste »operativni laboratorij«, v katerem lahko države testirajo koncepte, opremo ali taktike in rezultate teh preizkusov neposredno prenesejo v nacionalne doktrine ter Natove standarde. Za Slovenijo kot državo gostiteljico pa ima center dodatno strateško vrednost. Je edina Natova pridružena entiteta na ozemlju države, kar predstavlja pomembno orodje za oblikovanje lastne varnostne identitete, ne le kot izvajalec zavezniških nalog, temveč kot soustvarjalec zavezniških rešitev. Slovenija lahko s centrom sodeluje pri oblikovanju konceptov in standardov, ki se nato uporabljajo v celotnem zavezništvu, ter tako presega svojo velikost in se uveljavlja kot strokovno referenčno središče za gorsko bojevanje.

❓ KAKŠNA JE POVEZAVA NATOVEGA CENTRA ODLIČNOSTI Z REPUBLIKO SLOVENIJO IN KAKO SODELUJETE Z OBRAMBNO INDUSTRIJO?

Center odličnosti je strateško orodje naše države. Na eni strani predstavlja most med zavezniškim znanjem in nacionalnimi silami, na drugi pa ponuja konceptualne rešitve, ki temeljijo na preizkušenih metodah, operativnih izkušnjah ter doktrinarni rasti. Ob pregledu Resolucije o splošnem dolgoročnem razvoju in opremljanju Slovenske vojske do leta 2040 smo ugotovili, da se gorskim zmogljivostim namenja razmeroma malo pozornosti. To je presenetljivo, saj naravne danosti Slovenije ter njene zgodovinske izkušnje in geostrateška lega jasno kažejo potrebo po drugačni usmeritvi. Slovenija je ena redkih zaveznic, ki razvija bogato tradicijo delovanja v gorskem okolju, kar vključuje odpornost, lokalno poznavanje terena in odzivnost na naravne nesreče. V tem okviru zagovarjamo razmislek o postopni vzpostavitvi gorske večdomenske zmogljivosti, in sicer lahkih, mobilnih in modularnih formacij, usposobljenih za delovanje v zahtevnem okolju ter pripravljenih prispevati k odpornosti doma in k zavezniškemu sodelovanju v tujini. Takšna zmogljivost ne bi bila le vojaški element, temveč tudi sredstvo za zaščito prebivalstva, upravljanje kriz in strateško odvrčanje v regiji. Najpomembnejši pri tem je povezovalni pristop, ki Slovenski vojski omogoča sistematično sodelovanje z našim centrom in drugimi nacionalnimi ustanovami na temeljih znanja, interoperabilnosti in razumevanja, da je lahko vsaka gora tudi meja, cilj ali priložnost. Pomemben del našega dela je tudi sodelovanje z obrambno industrijo. Povezujemo se z več podjetji, tudi slovenskimi, ki razvijajo napredne rešitve, od senzorike in logistike do sistemov za podporo vodenju in poveljevanju ter brezpilotnih platform. Takšna partnerstva prinašajo dodano vrednost: industriji omogočajo vstop v zavezniški okvir, nam pa ponujajo možnost testiranja in razvoja rešitev, prilagojenih realnim potrebam. To sodelovanje želimo v prihodnosti še okrepiti in sistematično podpreti. Kot primer dobre prakse izpostavljamo podjetje MIL Sistemika, ki za nas razvija orodje za podporo vodenja in poveljevanja ter se z našo pomočjo in tem projektom poskuša uveljaviti znotraj Nata. Prav tako v sodelovanju s primorsko fakulteto testiramo motoriziran eksoskeleton, ki predstavlja enega izmed inovativnih projektov prihodnosti.

❓ KAKŠNA JE VIZIJA RAZVOJA CENTRA?

Kot direktor Natovega centra odličnosti za gorsko bojevanje jasno prepoznavam, da nas prihodnost ne vodi nazaj v čas, ko je bila fizična komponenta gorskega bojevnika hoja, vzponi in preživetje v gorah pa njegovi glavni atributi. Danes je prav nasprotno, boj postaja vse bolj tehnološki.

Ponosni smo na doseženo, vendar ostajamo osredotočeni na prihodnost.

Mojstri gibanja po zahtevnih terenih postajajo hkrati raziskovalci, operaterji in strateški misleci, ki uporabljajo napredne, medsebojno povezane sisteme, od brezpilotnih sistemov in senzorjev do umetne inteligence in simulacijskih okolij, ter razumejo večdomensko bojevanje v realnem času. Naša vizija je, da center postane osrednje stičišče za razvoj in integracijo takih novih konceptov, utemeljenih na preverjenih operativnih izkušnjah. Želimo, da gorsko bojevanje postane sestavni del večdomenskega operativnega okolja, v katerem kopenske, zračne, vesoljske, kibernetske in informacijsko-komunikacijske zmogljivosti delujejo usklajeno, tudi v mednarodnih zavezniških sestavih ter v najzahtevnejših, geografsko kompleksnih pogojih. Pri tem tehnologija ne sme zasenčiti posameznika oziroma človeka. Naše usposabljanje bo še naprej temeljilo na kombinaciji tradicionalnih gorskih veščin in znanja s področja sodobnih tehnologij. Vojak gornik bo moral z enako lahkoto obvladovati taktiko, logistiko in digitalna orodja. Združeno znanje o gibanju in preživetju v ekstremnih razmerah bomo povezali z uporabo brezpilotnih sistemov, senzorjev, različnih digitalnih orodij in komunikacij. Tako bomo izpopolnili pomanjkljivosti sedanje doktrinarne publikacije, ki ni dovolj hitro sledila prehodu iz paradigme operacij v podporo miru v visoko intenzivno tehnološko podprto bojevanje. Kot direktor si prizadevam, da center postane platforma, v okviru katere zavezniške inovacije preizkušamo do njihovih meja, od simulacij do resničnih vaj, od zasnove do praktične izvedbe. Naši programi se vse tesneje povezujejo s strateškimi smernicami zavezništva, kot so digitalna transformacija obrambnih struktur, krepitev odpornosti in razvoj večdomenskih operativnih konceptov. V ospredje postavljam vizijo sodobnega vojaka gornika, ki ni več samo vaje strmin in snežišč, temveč postaja arhitekt prihodnjih bojišč, kjer se združujejo fizična odpornost, taktično znanje in tehnološka prednost.

❓ KAJ SPOROČATE PRIPADNIKOM CENTRA OB TEM POMEBNEM JUBILEJU?

Deset let uspešnega delovanja ne bi bilo mogoče brez predanosti. Zah-

valjujem se vsem pripadnikom Slovenske vojske, partnerjem iz sponzorskih držav in strokovnjakom, ki so soustvarjali naš center. Ponosni smo na doseženo, vendar ostajamo osredotočeni na prihodnost. Zavedamo se, da bo prihodnje gorsko bojišče še kompleksnejše, večdomensko in zelo zahtevno. Zato si želimo ostati kompetenten, vključujoč in inovativen center v službi zavezništva, miru ter zaščite ljudi, skupnih interesov ter strateških dobrin in infrastrukture v specifičnem gorskem okolju. Desetletnica ni samo obletnica, je tudi simbol naše poti. Kot pionirji gorskega bojevanja v sodobnem kontekstu smo dokazali, da znanje, sodelovanje in inovacije ne poznajo meja. Tako kot so alpinisti različnih narodnosti nekoč združevali moči pri osvajanju mogočne severne stene Špika, ki danes simbolizira naš center, tudi mi v mednarodni zasedbi pripravljamo enote za delovanje v novem in zahtevnem strateškem okolju. Natov center odličnosti za gorsko bojevanje ostaja aktiven člen zavezništva in partner prihodnosti. Naša obveza in tudi poslanstvo sta, da ostanemo zavezani varnosti, sodelovanju ter transformaciji v dobro zavezništva in vseh njegovih članic.

DOMOVINI PRISEGLI NOVI VOJAKI

BESEDILO IN FOTO Marko Pišlar

Na Glavnem trgu v središču Vipave je v petek, 26. septembra, potekala slovesnost s svečano prisego domovini ob koncu temeljnega vojaškega strokovnega usposabljanja kandidatov julijske generacije. Prisego domovini je izreklo več kot 130 kandidat in kandidatov, ki so trimesečno usposabljanje uspešno opravili v učnih enotah v Vipavi, Murski Soboti, Novem mestu in na Bohinjski Beli. Slovesnosti so se poleg njihovih sorodnikov, znancev in prijateljev udeležili tudi minister za obrambo mag. Borut Sajovic, poveljnik Poveljstva za doktrino, razvoj, izobraževanje in usposabljanje brigadir Boštjan Baš ter poveljnik sil brigadir Boštjan Močnik.

Kandidate v postroju je prvi nagovoril poveljnik Centra za usposabljanje podpolkovnik Primož Mlinar. Poudaril je, da tradicija usposabljanja v vipavski vojašnici z dislociranimi enotami sega v leto 2003, ko so se začeli uriti prvi profesionalni pripadniki Slovenske vojske. Ob tem je dodal, da je center v vseh letih doživel več sprememb, nazadnje leta 2021, ko je začel veljati koncept enotnega usposabljanja za vstop v Slovensko vojsko. Najpomembnejši

Prisego domovini je podpisalo več kot 130 kandidatov.

dogodek v okviru vojaškega usposabljanja je po njegovih besedah prav izrek slovesne prisige domovini, ki posameznika v uniformi zaveže tudi k izpolnjevanju dolžnosti v najtežjih razmerah. Poveljnik Mlinar je poudaril pomen vojaške prisige, ki se kaže v zavezanosti domovini, spoštovanju zakonov in pravil vojaške organizacije, odgovornosti, predanosti ter moralni obvezi in simbolu pripadnosti. Izpostavil je tudi številne izzive pri preoblikovanju civilne osebe v vojaka, kar je od kandidatov in izvajalcev zahtevalo sledenje istemu cilju, ne glede na ovire, s katerimi so se srečevali pri delu. Rezultat teh prizadevanj je nova generacija usposobljenih vojakov Slovenske vojske, ki si bodo dan slovesne prisige trajno zapomnili. Ob koncu se je poveljnik Centra za usposabljanje zahvalil za dobro sodelovanje lokalni skupnosti in vipavskemu županu ter kandidatom čestital za uspešno končano vojaško usposabljanje, pri tem pa izrazil velik ponos nad skupnimi uspehi in dosežki.

Slavnostni govornik na prisegi minister za obrambo mag. Borut Sajovic je v svojem nagovoru poudaril, da je dan prisige prazničen dan tudi za starše, sorodnike, znance in prijatelje kandidatov, ki so uspešno končali temeljno vojaško strokovno usposabljanje v Slovenski vojski. To je po njegovih besedah šele začetek nove poklicne poti. V Slovenski vojski je približno 60 različnih poklicev, zato so v njej dobrodošli vsi, ki si želijo delati na različnih področjih, od strojništva, elektrotehnik, informatike, kibernetske varnosti, letalstva do medicine in drugih strok. Minister Sajovic je ob tem izpostavil pozitiven kadrovske trend v zadnjih treh letih in zavedanje vseh odgovornih, da si pripadniki Slovenske vojske zaslužijo najboljše. Posebej je poudaril naložbe v vojaško infrastrukturo in nakup najmodernejše opreme. Ob koncu je dodal, da je najpomembnejši posameznik, ki mu srce pod uniformo vedno bije za Slovenijo.

Najboljši kandidati v učnih enotah so dobili posebna priznanja.

SOKOLI NA 12. POHODU RDEČIH BARETK

BESEDILO Marko Pišlar

FOTO Robert Cotič

V četrtek, 11. septembra, so pripadniki 10. izvidniškega bataljona 1. brigade Slovenske vojske organizirali in izvedli že 12. pohod rdečih baretk, na katerem je sodelovalo 135 udeležencev. Ti so prehodili 37 kilometrov dolgo pot od Logatca do Ljubljane. Ob koncu pohoda je v Vojašnici Edvarda Peperka v Ljubljani potekala zaključna slovesnost s podelitvijo rdečih baretk novim 11 pripadnikom izvidniškega bataljona. Zbrane pohodnike je nagovoril poveljnik 1. brigade polkovnik Gregor Vodeb, jim čestital za uspešno opravljen pohod ter se jim zahvalil, ker vzdržujejo tradicijo in razvijajo vrednote enote.

Slovenska vojska pohod organizira vsako leto v spomin na selitev nekdanjega 10. bataljona za mednarodno sodelovanje iz Logatca v Ljubljano septembra 2000. Ta bataljon, ki je nastal s podpisom odredbe takratnega obrambnega ministra julija 1996, je bil ustanovljen za izvajanje celovite obrambe Slovenije, pri čemer je bilo posebej poudarjeno mednarodno sodelovanje. Enota in njeni pripadniki so v Slovensko vojsko vnašali nove organizacijske pristope, pravila delovanja, štabne procese in številne novosti,

Na pohodu je sodelovalo 135 udeležencev.

skladno z Natovimi standardi. Kot prvi pripadniki Slovenske vojske so skupaj s sanitetno enoto sodelovali v prvi mednarodni operaciji Slovenske vojske Alba v Albaniji, prav tako so bili med prvimi vključeni v slovenske kontingente še na nekaterih drugih misijah. 10. bataljon za mednarodno sodelovanje je od leta 1996 deloval v vojašnici v Logatcu, septembra 2000 pa je bila za matično lokacijo enote določena Vojašnica Franca Rozmana Staneta v Mostah v Ljubljani, kjer enota deluje še danes. Selitev bataljona iz Logatca v Ljubljano predstavlja v zgodovini enote pomemben mejnik, zato v počastitev tega dogodka sedanj in nekdanji pripadniki ter podporniki enote vsako leto septembra izvedejo tradicionalni pohod. Letošnji pohod pa je bil prvi pohod novonastalega 10. izvidniškega bataljona, ki je začel svoje delo v začetku leta.

Na startnem mestu v Logatcu se je v zgodnjih jutranjih urah zbralo 135 udeležencev, večinoma iz 10. izvidniškega bataljona, ter krenilo na 37 kilometrov dolgo in večinoma asfaltirano pot proti Ljubljani. Vmes so imeli postanke za oddih in okrepčilo na štirih kontrolnih točkah: na Verdu in Drenovem Griču ter v Vnanjih Goricah in Ljubljani. Pot, ki so jo prehodili v dopoldanskem času, je bila priložnost za utrjevanje vezi med pripadniki enote, obujanje spominov in vzdrževanje psiho fizične pripravljenosti, saj daljša pot zahteva dobro telesno kondicijo in vzdržljivost, ter tudi za širjenje vrednot sokolov, kot so zvestoba, čast in pogum. Po osmih urah hoje so udeleženci v koloni po dva z bojnimi zastavami na čelu prispeli v matično Vojašnico Edvarda Peperka v Ljubljani, kjer je potekala zaključna slovesnost. Na njej so podelili rdeče baretke novim pripadnikom enote, ki so izpolnili pogoje za podelitev tega pokrivala. Pohodniki so se po zasluženih malici in druženju razšli v upanju, da se prihodnje leto v čim večjem številu spet srečajo na že 13. spominskem pohodu rdečih baretk.

Pohod je bil priložnost za utrjevanje vezi in vzdrževanje telesne kondicije.

SLOVENSKO -AMERIŠKE EKIPE NA SKUPNI VAJI URILE MEDICINSKE POSTOPKE

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

Bojni reševalci so poskrbeli
za izvlek v zaklon, prvo
pomoč in prevoz ranjencev.

V Novem mestu in Cerkljah ob Krki je letos potekala druga mednarodna vojaška vaja Zdravstveni ščit pod vodstvom Vojaške zdravstvene enote Logistične brigade. Na njej je sodelovalo več kot 350 pripadnikov Slovenske vojske in 40 pripadnikov Nacionalne garde Kolorada. Mešane ekipe so se urile v oskrbi ranjenca na bojišču, zdravstveni evakuaciji ter medicinskih postopkih na ravni Role 1 in Role 2. Prostor omenjenih ravni zdravstvene oskrbe so bili s standardnih šotorskih postavitvev premaknjeni v skrite in opuščene vojaške prostore, skladno z izkušnjami ter lekcijami s sodobnih bojišč.

Mednarodna vojaška vaja s področja vojaškega zdravstva je potekala od 3. do 12. septembra, predstavitveni dan za visoke goste pa je bil 10. septembra. Med drugimi sta se ga udeležila poveljnik sil Slovenske vojske brigadir Boštjan Močnik in poveljnica Nacionalne garde Kolorada generalmajorka Laura L. Clellan. Vodja Vojaške zdravstvene enote polkovnik Uroš Brenčič je pojasnil, da je bila vaja letos še večja, bolj realistična in obsežnejša kot lani. Kot primarni vadbenec je sodelovala Vojaška zdravstvena enota s premično bolnišnico Role 2, vpoklicanih pa je bilo 59 pogodbenih rezervistov – od zdravnikov do zdravstvenih tehnikov. Pridružilo se je tudi 40 pripadnikov ameriške Nacionalne garde, ki so bili vključeni v slovenske ekipe. Večina Američanov je specialistov z izkušnjami iz bolnišnic in vojaških medicinskih centrov, za mnoge pa je bila to prva izkušnja v Sloveniji. »Glavna cilja vaje sta prikaz in urjenje hitrega premika ranjencev z bojišča do Role 1 in nato do bolnišnične oskrbe Role 2. Vaje vključujejo celovito medicinsko organizacijo: od reševanja na bojišču, triaže, predoperativne priprave do dela v operacijskih sobah in prostorih intenzivne terapije, pa tudi delo vojaškega laboratorija in lekarne ter postopke ob nalezljivih boleznih ali kontaminaciji. Posebej so bili poudarjeni hitri premiki enote in opreme ter uporaba prikritih oziroma zapuščenih objektov namesto šotorov, saj so ti bolj realistična zaščita pred nasprotnikom. Skladno z izkušnjami s sodobnih bojišč smo z blatom premazali tudi rdeč križ na vozilih, da so zaščiteni pred brezpi-

Oskrba poškodovanih v bolnišnici Role 1

lotniki,« je poudaril polkovnik Brenčič. Pomemben element vaje je bila izmenjava izkušenj: ameriški kolegi se ponašajo z znanjem oskrbe strelnih ran in travm iz bojnih razmer, slovenske ekipe pa imajo izkušnje z zdravstveno oskrbo v civilnem okolju in na mirovnih misijah.

OD REŠEVANJA NA BOJIŠČU DO OPERACIJ V ROLE 2

Udeleženci predstavitvenega dne so si ogledali scenarij, ki ga je pripravil višji vojaški uslužbenec X. razreda iz Vojaške zdravstvene enote Christian Marot. Predstavljene so bile štiri točke: situacija na bojišču, potek oskrbe v Role 1 in Role 2 ter obvladovanje nalezljivih bolezni. Na bojišču je enota prišla v stik z nasprotnikom, pri čemer je bilo več vojakov ranjenih. Bojni reševalci so poskrbeli za izvlek v zaklon in prvo pomoč, nato pa oddali medicinski zahtevek v celico za evakuacijo in koordinacijo pacientov (angl. Patient Evacuation Coordination Cell – PECC), ki je bila dodana taktično-operativnemu centru. Sledila je evakuacija ranjencev do Role 1, točke zbiranja ranjenih. Tam so jih razvrstili glede na resnost poškodb in jih stabilizirali. Pet ranjenih je pomenilo razglasitev masovne nesreče in prilagoditev procesov. Evakuacija se je nato nadaljevala v Role 2, kjer je število poškodovanih naraslo na 15, kar je prav tako zahtevalo postopke za reševanje ob množični nesreči. Delo v Role 1 nam je predstavil višji vojaški uslužbenec pogodbeni rezervist Slovenske vojske Teo Vajdl. »V Role 1 izvajamo posege, ki so nujni za preživetje – od sprostitev dihalnih poti do ustavitve krvavitev. Poskrbimo za hemodinamsko in respiratorno podporo, izvajamo intubacijo, drenažo pnevmotoraksa ter diagnostiko, preden paciente pošljemo na višjo raven oskrbe,« je pojasnil specializant urgentne medicine v Univerzitetnem kliničnem centru. V Role 1 smo si ogledali obravnavo kritično ranjenih s strelnimi ranami v prsnem košu in trebuhu ter nekaterih,

ki so imeli manjše poškodbe in niso bili življenjsko ogroženi, zato so se po oskrbi lahko vrnili na bojišče. »Sodelujemo z ameriškim osebjem, pri čemer je obravnava podobna, zato ni bilo težav pri skupnem delu. Smo pa se lahko veliko naučili od njih, predvsem glede organizacije in obravnave strelnih ran. Tako sodelovanje je zelo dragoceno,« je povedal vodja Role 1, ki se je Slovenski vojski kot pogodbeni rezervist priključil zaradi želje po dodatnem usposabljanju, možnosti sodelovanja na različnih vajah ter dobre ekipe. »Več kot treniramo, boljši smo. S podobnimi situacijami pa se lahko srečamo tudi v civilnem zdravstvu,« je še dodal. Role 2 je bila tokrat premaknjena v zaledje, v opuščene objekte v Cerkljah ob Krki. Potek dela je bil prilagojen novim prostorom in številu ranjencev, ki se je povečalo na 15, zato je bila razglašena masovna nesreča. V notranjosti smo lahko spoznali delo v operacijski sobi z eno operacijsko mizo, ob velikem številu pacientov pa se v njej opravijo le najnujnejši postopki oziroma tako imenovane operacije za obvladovanje poškodb, s katerimi se rešujejo življenje, oči in okončine. V urgentnem prostoru se izvaja stabilizacija življenjskih funkcij za do tri paciente hkrati, v sobi intenzivne nege pa sta na voljo dve postelji. V njej lahko oskrbo zagotavljajo do šest ur. Te sobe predstavljajo rdeč modul, namenjen najtežje poškodovanim. Rumeni prostori so za paciente, ki lahko do obravnave počakajo do dve uri, zeleni pa za tiste brez resnih poškodb oziroma ran. Role 2 je opremljena z mobilnim rentgenom, ultrazvokom, laboratorijem, v katerem se izvajajo različne preiskave, lekarno in sterilizacijsko sobo za steriliziranje uporabljenih pripomočkov. Za vajo je bil postavljen tudi izolacijski šotor, saj je bila del scenarija tudi obravnava okuženih ali kontaminiranih pacientov. V vajo je bila zato vključena Veterinarska enota, in sicer pri obravnavi bolnikov z nalezljivimi boleznimi oziroma boleznimi, ki se prenašajo z živali na ljudi, kot je denimo mišja mrzlica. Ekipe so morale opraviti dezinfekcijo in deratizacijo prostorov. Vajo so ekipe Veterinarske enote sicer prekinile, saj so bile v okviru civilno-vojaškega sodelovanja vpoklicane na teren za obvladovanje razmer na žariščih bolezni modrikastega jezika na Severnem Primorskem in Celjskem. Na predstavitveni dan pa so za goste prikazale dezinfekcijo osebja in vozil.

Življenjsko ogrožene pripadnike so oskrbeli v bolnišnici Role 2 v zaledju bojišča.

NA VAJI VEČ KOT 400 UDELEŽENCEV

Poleg že omenjenih vadbencev so na vaji sodelovali tudi pripadniki poveljstva Vojaške zdravstvene enote, 18. bataljona za jedrsko, radiološko, kemično in biološko obrambo (Oddelek za dekontaminacijo – AVIN-zmogljivost), usposobljeni bojni reševalci iz 1. in 72. brigade, operaterji dronov ter pripadniki 670. bataljona za logistično podporo in 2. teritorialnega polka. Skupno je na vaji sodelovalo okoli 400 udeležencev. »Sporočilo vaje je jasno: vaja je bila uspešna, sodelovanje z zavezniki mi kolegi pa odlično. Take izkušnje in prilagoditve povečujejo operativno pripravljenost vojaške medicinske službe,« je pogovor sklenil polkovnik Brenčič. Za prihodnost pa je napovedal nadaljevanje in izvedbo še obsežnejše vaje.

Veterinarna enota je opravila dezinfekcijo.

OBJAVE MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

št. 387
SEPTEMBER 2025

6896.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) izdajam

ODREDBO O PODELITVI PRIZNANJ MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

ZAHVALNO LISTINO S SPOMINSKIM KOVANCEM

prejmejo:
Stanislav BALKOVEC, 1958
Ivan BRATOVIČAK, 1963
Davorin POLJANEC, 1964
Terezija PRIŠEL, 1965

Številka: 094-8/2025-29
Datum: 20. 8. 2025

Mag. Borut SAJOVIC MINISTER

6897.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) izdajam

UKAZ O PODELITVI PRIZNANJ GENERALŠTABA SV

SPOMINSKI SREBRNIK SLOVENSKE VOJSKE – PRAPORŠČAK

prejmejo:
Kristina VATOVEC, 1977
Miran KOLMAN, 1972
Robert KOVAČ, 1974
Vekoslav KORITNIK, 1973
Peter VRH, 1975
Andrej RAJŠP, 1977

Jure MOČIVNIK, 1979
Boštjan TOMC, 1972
Goran MARČIČ, 1978
Rok SUŠNIK, 1973
Klemen KOTNIK, 1977
Boštjan POSINGER, 1975
Goran TURUDIČ, 1978
Boris ŽUNKO, 1974
Nataša PINTAR, 1979
Damir ZALOKAR, 1978
Damijan FINC, 1973
Kristijan POŠTRAK, 1977

Številka: 094-4/2025-217
Datum: 5. 6. 2025

Generalpodpolkovnik Robert GLAVAŠ NAČELNIK GENERALŠTABA SV

6898.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) izdajam

UKAZ O PODELITVI PRIZNANJ GENERALŠTABA SV

SPOMINSKI SREBRNIK SLOVENSKE VOJSKE – MAJOR

prejmejo:
Jaka BERGER, 1979
Marjan ŠETINA, 1971
Miro BARAČ, 1973
Nastja PUHAR, 1987
Silvo LOZINŠEK, 1973
Matej ARBEITER, 1987
Martin LIČEN, 1981
Klemen IVANUŠA, 1974
Aleksander EBERHART, 1970
Janez JERALIČ, 1982
Simon LUŽAR, 1976
Zoran LESKOVŠEK, 1975
Luka Nejc KONČINA, 1985
Žigmond BALOG, 1984
Valter TOMŠIČ, 1970
Tine SETNIKAR, 1986
Jernej FERLETIČ, 1984

Številka: 094-4/2025-218
Datum: 5. 6. 2025

Generalpodpolkovnik ROBERT GLAVAŠ NAČELNIK GENERALŠTABA SV

6899.

Na podlagi 54. člena Zakona o obram-

bi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter petega odstavka 2. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza o priznanjih načelnika GŠSV št. 094-5/2013-260 z dne 17. 1. 2014 izdajam

UKAZ O PODELITVI PRIZNANJ GENERALŠTABA SV

MEDALJO V SLUŽBI MSSVT

prejmejo:
Mitja MOČNIK, 1970
Matej CEGLAR, 1987
Borut CESAR, 1967
Matej TRAFELA, 1973
David STONIČ, 1970
Robert UDOVIČ, 1971
Franjo CESAR, 1968
Branko ČOŽ, 1971
Damjan ŠTRUCL, 1971
Viljem KOBAL, 1966
Aleš IVANČIČ PLEVNİK, 1977
Stanko ČEŠNOVAR, 1972
Matej ČRNKOVIČ, 1968
Martin ŠTEFANIČ, 1971
Andrej HADNER, 1966
Metka ČOŽ, 1978
Tjaša BIRŠA, 1976
Branko TUŠAR, 1967
Marko MALJEVAC, 1966
Ivo TASLAK, 1966
Zoran ROMIH, 1970
Dušan JURATOVAC, 1967
Robert OŠTIR, 1971

Številka: 094-1/2025-54
Datum: 31. 7. 2025

Generalpodpolkovnik Robert GLAVAŠ NAČELNIK GENERALŠTABA SV

6900.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter 2., 3. in 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ O POVIŠANJU VOJAKOV 132. GORB

v čin desetnika:
Bor KOZINC, 1999
Marko RESNIK, 1981

Številka: 811-5/2025-32
Datum: 9. 6. 2025

**Podpolkovnik
Danilo KLINAR
POVELJNIK 132. GORB**

6901.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter 2., 3. in 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV 10. IB

I. v čin desetnika:
Gašper BAJUK, 1997
Adrijana BUBNJIČ, 1994
Benjamin KARAJKOVIČ, 1997
Jožef KASTELIC, 2001
Anže KUTIN, 1999
Gašper MALI, 1995
Aleksander MASELJ, 2000
Luka NEMEC, 1996
David ROJC, 1994
Klemen SEBANC, 1994
Matic SVETINA, 1991

II. v čin poddesetnika:
Ervin PLEŠINAC, 1983

Številka: 811-5/2025-34
Datum: 16. 6. 2025

**Podpolkovnik
Žiga PRETNAR
POVELJNIK 10. IB**

6902.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza 430. MOD št. 094-5/2013-257 z dne 13. 1. 2014 z dopolnilom izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ 430.
MORNARIŠKEGA DIVIZIONA SV

I. ZAHVALO POVELJNIKA 430. MOD
prejme:
Tomaž RAŽMAN, 1984

Številka: 094-1/2025-60

Datum: 16. 6. 2025

**Kapitan bojne ladje
Andrej PEČAR
POVELJNIK DIVIZIONA**

6903.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza ŠPČ št. 094-5/2013-188 z dne 20. 11. 2013 z dopolnilom izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
ŠOLE ZA PODČASTNIKE SV

I. ZLATO PLAKETO ŠPČ
prejme:
Marko GAČIČ, 1990

II. SREBRNO PLAKETO ŠPČ
prejme:
Bojan LEBAR, 1984

III. BRONASTO PLAKETO ŠPČ
prejme:
Mišo KRALJ, 1987

Številka: 094-1/2025-61
Datum: 18. 6. 2025

**Podpolkovnik
Peter JAZBINŠEK
POVELJNIK**

6904.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza o priznanjih 20. LPB št. 094-1/2025-13 z dne 20. 2. 2025 izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
20. LAHKEGA PEHOTNEGA
BATALJONA

I. SREBRNO MEDALJO 20. LPB
prejmejo:
Silvo LOZINŠEK, 1973
Cvetka PODBREGAR, 1966
Boštjan KOLMANČIČ, 1981
Damjan DRAGAR, 1979

II. BRONASTO MEDALJO 20. LPB
prejmejo:

Matjaž KUNDIH, 1989
Robert SEME, 1972
Primož PIKALO, 1981
Mitja TEMNIKER, 1988

III. ZAHVALO POVELJNIKA 20. LPB
prejmejo:
Samo LIKAR, 1982
Mira LIPOVŠEK, 1968
Živa KLEMEN, 1980

IV. POHVALO POVELJNIKA 20. LPB
prejmejo:
Simon LEVA, 1983
Marko VERHOVNIK, 1987
Goran SIMLER, 1986
Denis HUJS, 1996

Številka: 094-1/2025-52
Datum: 19. 6. 2025

**Podpolkovnik
Aljoša KAUCHEVIČ
POVELJNIK**

6905.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza ESD št. 094-5/2013-256 z dne 13. 1. 2014 z dopolnilom izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ ENOTE
ZA SPECIALNO DELOVANJE SV

I. ZLATO MEDALJO ESD
prejme:
Stanko KOVAČ, 1967

II. SREBRNO MEDALJO ESD
prejme:
Aleš ŽIBERT, 1967

III. BRONASTO MEDALJO ESD
prejmejo:
Anže KLADNIK, 1991
Aleš BERSTOVŠEK, 1983
Urban ZUPANČIČ, 1991

IV. POHVALO POVELJNIKA ESD
prejmejo:
Primož RŽEN, 1986
Matej BAJC, 1980
Benjamin PIRC, 2001
Gašper KRIŽNIK, 1995
Gašper PINTER, 1992

V. ZAHVALO POVELJNIKA ESD
prejmeta:
EVOJ KOČEVSKA REKA, KUHNJA ŠKRILJ

Anže MILITAROV, 1976

Številka: 094-1/2025-53
Datum: 20. 6. 2025

**Podpolkovnik
Matija JAZBEC
POVELJNIK**

6906.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza o priznanjih Poveljniško-štabne šole št. 094-5/2013-181 z dne 13. 11. 2013 izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
POVELJNIŠKO-ŠTABNE ŠOLE

I. ZLATO PLAKETO PŠŠ
prejme:
Urban ODLAZEK, 1978

II. SREBRNO PLAKETO PŠŠ
prejme:
Primož SVATOVŠEK, 1977

III. BRONASTO PLAKETO PŠŠ
prejme:
Gašper RAJŠEL, 1993

Številka: 094-1/2025-63
Datum: 20. 6. 2025

**Polkovnik
Jure KREJAČ
NAČELNIK CENTRA IN
POVELJNIK PŠŠ**

6907.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza 107. LEBA št. 094-5/2013-165 z dne 7. 11. 2013 z dopolnili izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
107. LETALSKE BAZE SV

I. BRONASTO PLAKETO 107. LEBA
prejmeta:
ARSO

AERODROM PORTOROŽ, D. O. O.,
G. KOPRIVA TOMAŽ

II. SREBRNO MEDALJO 107. LEBA
prejmeta:
Slavko ZUPANČIČ, 1968
Robert ŠOŠKO, 1966

III. BRONASTO MEDALJO 107. LEBA
prejmeta:
Jože TURK, 1975
Boris HICTALER, 1979

IV. POHVALO POVELJNIKA 107. LEBA
prejmejo:
Peter PEŠEC, 1981
Janez BREČKO, 1974
Jože RIHTER, 1976
Ivan CIRJAK, 1975
Ivica GRADIŠAR BAHTIJAREVIKJ, 1980
Aleš BRIC, 1980
Slavček JUSTINEK, 1984
Barbara JARC, 1982
Jože AJSTER, 1999
Luka JAKUŠ MEJAREC, 2001
Jože SOTOŠEK, 1972
Andrej KUŽNER, 1982

Številka: 094-1/2025-28
Datum: 24. 6. 2025

**Podpolkovnik
Janez KRAŠEVEC
POVELJNIK BAZE**

6908.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter 2., 3. in 4. člena Uredbe o činih in poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKOV
107. LEBA

I. v čin naddesetnika:
Aleš BRIC, 1980

II. v čin poddesetnika:
Sebastijan FRANKO, 2001
Številka: 811-5/2025-28
Datum: 24. 6. 2025

**Podpolkovnik
Janez KRAŠEVEC
POVELJNIK 107. LEBA**

6909.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter petega odstavka 2. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza o priznanjih Gardne enote Slovenske vojske št. 094-6/2024-28 z dne 4. 3. 2024 izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
GARDNE ENOTE

I. SREBRNO MEDALJO GARDE SV
prejmejo:
Dejan ZUPAN, 1992
Uroš KOZMELJ, 1989
Sergej KOTNIK, 1985
Robert ROŽMAN, 1994
Nejc MAKAROVIC, 1993
Uroš DRUZOVIČ, 1987
Erik PEKOL, 1983
Peter PLEJJIČ, 1990

II. SREBRNO PLAKETO GARDE SV
prejmeta:
Dušan KAČIČNIK, 1972
Domen FAJDIGA, 1974

Številka: 094-1/2025-57
Datum: 26. 6. 2025

**Podpolkovnik
Bernard POLANEC
POVELJNIK GARDNE ENOTE**

6910.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza o priznanjih Poveljstva prostorskih sil št. 094-13/2024-1 z dne 21. 11. 2024 izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
POVELJSTVA PROSTORSKIH SIL

I. BRONASTO MEDALJO PPS SV
prejmejo:
Igor ŽEŽLIN, 1965
Franjo MARKELC, 1968
Jožica STARINA, 1977

Franc TURK, 1968
Srečko PIRC, 1970
Stanko MAVSAR, 1970
Aleš KRALJ, 1975
Uroš REPŠE, 1980
Damjan ANTONČIČ, 1967
Tanja BLATNIK, 1969
Mitja CVETKO, 1981

II. BRONASTO PLAKETO PPS SV
prejmejo:
VZE, ZDRAVSTVENA ČETA VZHOD
ŠOLA ZA PODČASTNIKE
14. INŽENIRSKI BATALJON
EVOJ EDVARDA PEPERKA, LJUBLJANA
EVOJ PETRA PETRIČA, KRANJ
670. LOGISTIČNI POLK, KUHARSKI
VOD
EVOJ AJŠEVICA

III. ZAHVALO POVELJNIKA PPS SV
prejmejo:
GASILSKA ZVEZA ŠENTJERNEJ
FOLKLORNO DRUŠTVO KRES NOVO
MESTO
Olgica KRALJ, 1965
Laura GRANFOL, 1984
Gregor HARNIK, 1979
Franc KOKOL, 1968
Aleš GOLOB, 1970
Radoš MELINK, 1968
Barbara HANŽIČ, 1975
Manja ILEC, 1968
Aleš SKALE, 1979

IV. POHVALO POVELJNIKA PPS SV
prejmejo:
Andrej PISAREVIČ, 1963
Andreja KAPUŠIN, 1969
Peter CESAR, 1974
Damjan BENKOVIČ, 1977
Stanislav BRINJEVEC, 1958
Bernardka OBLAK, 1969
Jurij GORENC, 1969
Đurđica VIDE, 1966
Robert GREGORIČ, 1967
Iztok KAVS, 1972
Janez RUPAR, 1970
Aleš GORJUP, 1971
Peter BEVC, 1968
Jurij KOZINC, 1973
Anton KERIN, 1969
Gregor PREŠERN, 1966
Boris PEZDIRC, 1977
Milena MARIČ, 1976

Številka: 094-1/2025-56
Datum: 1. 7. 2025

Polkovnik
Branko PODBREŽNIK
POVELJNIK

6911.
Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza o priznanjih RB 72. BR št. 094-4/2018-46 z dne 5. 11. 2018 izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ RB
72. BRIGADE SV

ZLATO MEDALJO RB 72. BR
prejme:
Matija SKRBINEK
Številka: 094-1/2025-49
Datum: 1. 7. 2025

Polkovnik
Gregor HAFNER
POVELJNIK 72. BRIGADE

6912.
Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza LOGBR št. 094-5/2013-178 z dne 12. 11. 2013 z dopolnilom izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
LOGISTIČNE BRIGADE SV

I. SREBRNO MEDALJO LOGBR
prejme:
Damjan KAJTNER, 1967

II. BRONASTO MEDALJO LOGBR
prejmejo:
Tjaša ŠADLER, 1994
Jože LAHAJNAR, 1965
Danijel KOVAČ, 1962
Janez ŠIBERLE, 1968
Nežka ŠOLAR, 1962
Tatjana PANGERC KOS, 1975
Janko VIDIC, 1969
Primož TURK, 1973
Robi KURNIK, 1984

III. POHVALO POVELJNIKA LOGBR
prejmejo:
EVOJ PETRA PETRIČA, KRANJ
Boban STANKOVIČ, 1984
Blaž KLEČ, 1986
Bojan MESIČEK, 1972
Mateja ŠIMIC, 1980

Alenka BURJA, 1970
Dejan ZARNIK, 1976
Boštjan BLAŽIČ, 1985
Simon COKAN, 1990
Boris LENARČIČ, 1979
Sašo TROBEC, 1973
Martin ČUDEN, 2000
Številka: 094-1/2025-59
Datum: 1. 7. 2025

Podpolkovnik
Igor VERŠNIK
POVELJNIK LOGISTIČNE
BRIGADE SV

6913.
Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza EKIS št. 094-3/2014-83 z dne 10. 4. 2014 z dopolnilom izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
ENOTE ZA KOMUNIKACIJSKE IN
INFORMACIJSKE SISTEME

I. ZLATO MEDALJO EKIS
prejmeta:
Milan ŠPACAPAN, 1965
Darijan ŽENKO, 1966

II. SREBRNO MEDALJO EKIS
prejmeta:
Matija JANEŽIČ, 1988
Sebastjan CILENŠEK, 1976

III. BRONASTO MEDALJO EKIS
prejmejo:
Dušan BRATEC, 1979
Roman KVARTUH, 1971
Renato TRAJBAR, 1985
Simon MIHIČ, 1989
Natalija MATTIAS, 1981
Boštjan PERMOSER, 1982
Nina VERŠNIK, 1983

IV. POHVALO POVELJNIKA EKIS
prejmejo:
Tomaž TURK, 1980
Andrej ŠIMSČIČ KUNSTELJ, 1984
Mojca ŽAGAR, 1979
Rok BERNOT, 1996
Branko PINTARIČ, 1975
Rok ŽIBERT, 1990

Številka: 094-1/2025-34
Datum: 7. 7. 2025

Podpolkovnik
Sergej RODMAN
POVELJNIK

ZGODOVIKEND – FESTIVALSKO DOŽIVETJE ZA VSE GENERACIJE

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Robert Cotič in
Alen Franetič

Pripadniki 17. bataljona
vojaške policije so izvedli
akcijo zajetja osumljenca.

Park vojaške zgodovine v Pivki je bil tudi letos pri-
zorišče festivala ZgodoVikend, ki je potekal od 19.
do 21. septembra 2025. Tradicionalno ga park or-
ganizira tretji konec tedna v septembru, ob koncu
poletne sezone. Vrhunec festivala je bilo nedeljsko
dogajanje, ki je s pestrim sejamskim in razstavnim programom
ter atraktivnimi dinamičnimi predstavitvami Slovenske vojske,
Policije in gasilcev privabilo več tisoč obiskovalcev iz vse Sloveni-
je ter tujine. Festival si je ogledal tudi minister za obrambo mag.
Borut Sajovic.

Festival ZgodoVikend vsako leto ponuja pester program, ki pritegne vse
generacije – od najmlajših do starejših ljubiteljev vojaške dediščine in po-
klicev s področja nacionalne varnosti, zaščite in reševanja. Direktor Parka
vojaške zgodovine Janko Boštjančič je povedal, da je festival namenjen
predvsem družinam, kar obisk v zadnjih letih tudi potrjuje. V ospredju so
mešanica zgodovine in sodobnosti ter predvsem različna doživetja, ki jih
ponujajo razstave, delavnice, sejamski program ter dinamične predstavi-
tve vojske, policistov in gasilcev. Veliko obiskovalcev si z največjim vese-
ljem ogleda vožnje starih tankov in oklepnikov. To, da ima muzej del svoje
zbirke v voznem stanju, je nekaj, na kar so v Pivki ponosni, saj je to v
evropskem muzejskem prostoru prava redkost. Boštjančič je komentiral
tudi letošnjo poletno sezono v Parku vojaške zgodovine: »Letos smo z obi-
skom zelo zadovoljni. Poletna sezona se je sicer začela s slabšim obiskom
zaradi vročine, vendar se je nato prevesila v odlično. Tudi ZgodoVikend je
znova privabil okoli šest tisoč ljudi. Veliko se jih vrača, med njimi je mno-
go znanih obrazov, kar je za nas največja spodbuda.« Dotaknil se je še
odličnega sodelovanja s Slovensko vojsko in Vojaškim muzejem Slovenske
vojske, kar potrjuje tudi obisk ministra za obrambo ter drugih visokih go-
stov z obrambnega področja.

VESTIRNGA 2025 IN ODPRTI DAN PIVŠKE VOJAŠNICE
Dogajanje se je začelo v petek s tradicionalno Vestirngo 2025, ko je Upra

Na predstavitvenih vožnjah je sodelovala tudi Slovenska vojska s tankom M-84.

va za obrambo Postojna pripravila seznanitev vojaških obveznikov generacije 2007. Mlade nabornike so tokrat, tako kot v preteklosti, pripeljali na dveh bogato okrašenih nabornih vozovih. Dogodek je bil simbolna vez med preteklostjo in sedanostjo ter obenem priložnost za spoznavanje Slovenske vojske.

Sobotni program se je začel zgodaj s pohodom na Primož, kjer so obiskovalci spoznali zgodbo nekdanje italijanske podzemne utrdbe Alpskega zidu. Tematsko predavanje in ogled notranjosti utrdbe sta ponudila avtentičen vpogled v enega najzanimivejših objektov vojaške dediščine v regiji. Po vrnitvi v Pivko so se lahko obiskovalci v Parku vojaške zgodovine udeležili številnih vodenih ogledov po stalnih in občasnih razstavah. Na ta dan so v parku odprli dve novi razstavi: Artilerija (zelo) na kratko je delo podpolkovnika Dejana Šibilje in kustosa Vojaškega muzeja Slovenske vojske Lenarta Pupaherja, Obnovo hav-

bice LeFH 105 mm M18 pa je po končani restavraciji eksponata, ki sta jo opravila pripadnika Slovenske vojske Peter Mihelič in Peter Novak, pripravil Lenart Pupaher. Razstavi, katerih namen je širši javnosti poljudno predstaviti artilerijo, ki je dolgo veljala za »kraljico bojišča«, je odprl generalni direktor Direktorata za vojne veterane in vojaško dediščino mag. Matjaž Ravbar. Otroci so se medtem zabavali na ustvarjalnih delavnicah, na katerih so lahko skozi igro odkrivali zgodovino. Vzporedno pa je Vojašnica Stanislava Požarja v Pivki pripravila dan odprtih vrat. Obiskovalci so lahko sedli v vojaška vozila, se vozili s tankom in spoznavali vsakdanje življenje v vojaški uniformi. Za obiskovalce so svoja vrata odprli tudi depoji državnih muzejev, kjer so bili omogočeni tako samostojen ogled kot vodena pojasnila kustosov Muzeja novejšje in sodobne zgodovine Slovenije ter Narodnega muzeja Slovenije.

NEDELJSKI VRHUNEC Z DINAMIČNIMI PREDSTAVITVAMI

V nedeljo je bil utrip festivala najživahnejši. Že dopoldne je pozornost pritegnila predstavitvena vožnja Društva slovenskih miličnikov z legendarnimi vozili nekdanje milice, sledila je atraktivna dinamična predstavitev Policije v sodelovanju s specialno in letalsko enoto. Obiskovalci so si ogledali tudi gasilske prikaze gašenja in starodobna vozila ter se udeležili različnih otroških delavnic partnerskih muzejev. V osrednjem delu dneva je sledil eden najbolj pričakovanih trenutkov – predstavitvene vožnje vozil iz voznega dela zbirke Vojaškega muzeja Slovenske vojske in Parka vojaške zgodovine. Redko se zgodi, da lahko obiskovalci muzeja vidijo stare tanke in oklepna vozila v voznem stanju, zato je prizor na poligonu vedno prava atrakcija. Popoldne je za vrhunec dogajanja poskrbela dinamična predstavitev Slovenske vojske, ki sta jo skupaj izvedla 17. bataljon vojaške policije ter 15. brigada vojaškega letalstva in zračne obrambe. Scenarij je vključeval poskus sabotaže vojaške opreme, aktivacijo odzivne enote Poseb-

ne enote za specialno taktiko, helikopterski spust po vrvi, uporabo blindiranih vozil in odvzem prostosti osumljencu. Posebej poučno je bilo prikazano delo bojnega reševalca, ki je poškodovancu na terenu ustavil krvavitev in ga pripravil za nadaljnjo oskrbo. Vzporedno so po parku potekale statične predstavitve Policije, gasilcev, društev starodobnikov, Enote vodnikov reševalnih psov Postojna in Slovenske vojske. Predstavili so se pripadniki 18. bataljona za jedrsko, radiološko, kemično in biološko obrambo, inženirci, Vojaška zdravstvena enota z novim reševalnim vozilom, na ogled so bila oklepna vozila, havbica in tank M-84, s katerim so izvedli tudi vožnjo. Uprava za obrambo Postojna je s promocijskim gradivom poskrbela za odgovore na vsa vprašanja o možnostih sodelovanja s Slovensko vojsko, kot so prostovoljno služenje vojaškega roka, pogodbeni rezerva in zaposlitve za različne poklice. Poveljnik Civilne zaščite Srečko Šestan je tik pred koncem festivala vodil po avtorski razstavi Življenja rešujemo skupaj. Ta je postavljena na ploščadi pred muzejem, na fotografijah pa so ujeti motivi različnih sestavov Civilne zaščite in gasilcev pri spopadanju z naravnimi nesrečami, epidemijo covida in migracijami. Festivala se je udeležil tudi minister za obrambo mag. Borut Sajovic, ki je poudaril, da je dogodek priložnost, da pokažemo in približamo ljudem tisto, kar nam je pomembno. »Primorska nikoli ne razočara,« je dodal. Bogato festivalsko dogajanje so dopolnjevali še knjižni sejem, prikaz kovaštva, mobilna brivnica ter bogata kulinarčna ponudba.

FESTIVALSKO DOŽIVETJE ZA VSE GENERACIJE

ZgodoVikend 2025 je v treh dneh znova povezal zgodovino, sodobno vojaško življenje, lokalno skupnost in množico obiskovalcev. Med njimi smo srečali Borisa iz Ajdovščine, ki se je dogodka udeležil s soprogo: »Sam sem še iz časov, ko je bilo služenje vojaškega roka obvezno. Zelo zanimivo je videti, da Slo-

Dinamična predstavitev policijske specialne enote

Postojnski gasilci so prikazali postopke gašenja gorečega vozila.

venska vojska dobiva novo opremo. To je lepo spremljati. Tu smo bili že nekajkrat in zagotovo se še vrnemo. Muzej dobro poznamo, saj smo se že udeležili skupinskih ogledov. Nekaj o stari opremi pa bi znal povedati tudi sam.« Mojca iz Pivke je dogodek videla predvsem kot praznik domačega okolja: »To je velik dogodek za lokalno skupnost. Pripeljala sem tudi nečakinje. Z veseljem pridemo, ker lahko res veliko vidimo – od predstavitev s tanki do kulinarčne ponudbe.« Navdušenja ni skrival niti Boštjan iz Stične, ki je festival ZgodoVikend prvič obiskal skupaj s sinovoma, starima šest in devet let. »K obisku me je pritegnila možnost spoznavanja različnih poklicev v Slovenski vojski, pa tudi v Policiji in gasilstvu. Predvideval sem, da bo zanimivo, vendar sem navdušen. Otroka najbolj zanimajo tanki, helikopteri in oklepniki, pa tudi za nas odrasle je veliko zanimivih vsebin,« je dejal.

VARNOST IN ODPORNOST V SREDIŠČU JUBILEJNEGA SEJMA

BESEDILO Jerneja Grmadnik
in Primož Čekada
FOTO Robert Cotič

Mednarodni sejem obrambe, varnosti in zaščite Sobra v Gornji Radgoni je letos potekal od 25. do 27. septembra. Na deseti izvedbi sejma, ki združuje domače in tuje razstavljalce s področij obrambe, varnosti, zaščite in reševanja, osebne in vzajemne zaščite ter sorodnih tehnologij, so si obiskovalci lahko ogledali bogat in raznovrsten program ter statične in dinamične predstavitve Slovenske vojske, Policije, gasilcev in sestavov Civilne zaščite. Potekali pa so tudi strokovni posveti in izobraževalne delavnice. Sejem je odprl minister za obrambo mag. Borut Sajovic.

Ob nastopu Orkestra Slovenske vojske in dvigu zastave, ki ga je izvedla Garda Slovenske vojske, je minister za obrambo Borut Sajovic odprl jubilejni deseti mednarodni sejem obrambe, varnosti, zaščite in reševanja Sobra. V nagovoru

Na sejmu je sodelovalo 115 razstavljalcev iz 12 držav.

Odprtje sejma je spremljal dvig državne zastave.

Minister Sajovic je v nagovoru izpostavil pomen enotnosti in opremljenosti.

je poudaril, da ima Slovenija enega najboljših in najštevilčnejših varnostnih sistemov v Evropi, saj premore največ prostovoljnih gasilk in gasilcev. Izpostavil je pomen enotnosti in dobro opremljenega ter motiviranega sistema, v katerem oprema, usposabljanje in sodelovanje vseh ustanov tvorijo jedro naše varnosti. Prisotne je nagovoril tudi Janez Erjavec, predsednik uprave Pomurskega sejma. Povedal je, da je sejem leta 2003 zaživel kot odgovor na izzive ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo in Nato, v dveh desetletjih pa je postal stičišče povezovanja vojske, policije, gasilcev, civilne zaščite in gospodarstva. Njegov cilj ostaja približati delovanje teh sistemov ljudem, zlasti mladim, ter spodbujati zaupanje in sodelovanje. Poudaril je, da v času globalnih napetosti varnost ni le naloga ustanov, temveč tudi odgovornost vsakega prebivalca. Sledila je podelitev priznanj posameznikom za razvoj sejma in zahval za sodelovanje na njem. Prejeli so jih Ministrstvo za obrambo, Generalštab Slovenske vojske, Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje ter Gasilska zveza Slovenije. Ministrstvu za notranje zadeve in Policiji so zahvalo za sodelovanje podelili na zaključni slovesnosti. Goste je pozdravila tudi županja gornjoradgonske občine Urška Mauko Tuš, ki je poudarila, da sta mir in zaupanje temelja, na katerih gradimo našo varnost in prihodnost. Doseči pa ju je mogoče le z znanjem, posodobitvami in sodelovanjem. Ob koncu se je iskreno zahvalila vsem, ki vsak dan skrbijo za obrambo, varnost, zaščito in reševanje.

Še pred uradnim odprtjem so z vojaško dolžnostjo seznanili nabornike letnika 2007 s širšega območja Maribora. Seznanitve se je udeležila tudi Tina Šutej, pripadnica Športne enote Slovenske vojske in dobitnica bronaste medalje na nedavnem svetovnem atletskem prvenstvu. Minister Sajovic je v nagovoru mladim izpostavil enotnost, srčno predanost domovini in različne oblike sodelovanja s Slovensko vojsko – od različnih poklicnih poti do privlačnih štipendij in vojaških taborov.

POKLICI IN OPREMA VOJSKE IN CIVILNE ZAŠČITE

Na Pomurskem sejmu se je letos na skoraj 42 tisoč kvadratnih metrih razstavnih

Obiskovalce je navdušil nastop vojaških gardistov.

površin predstavilo 115 razstavljalcev iz 12 držav. Slovenska vojska je obiskovalcem prikazala vojaške poklice in opremo – od tankov, oklepnih vozil in artilerije do zračnih sil. Nekatera vozila in helikopterje so si obiskovalci lahko tudi поблиže ogledali in vanje vstopili. Poročnik Anže Drofenik iz Letalske šole je predstavljal helikopter Bell-206, namenjen predvsem šolanju novih pilotov, vendar pa se uporablja tudi za prevoz potnikov in izvidniške lete. Na ogled je bil tudi radarski sistem kratkega dosega, ki zazna plovila, oddaljena do 60 kilometrov. Kot je pojasnil desetenik Domen Jerot, je tak sistem danes zelo pomemben zaradi vedno zmogljivejših brezpilotnih letal. Slovenska vojska je pripravila tudi dinamično predstavitev simuliranega napada, na kateri so sodelovali artilerija, tanki, osemkolesniki, pehota in Vojaška zdravstvena enota. Namen prikaza je bil pokazati usklajeno delovanje enot. Svoj poklic je na sejmu predstavljal vojak Filip Pirc Kolar, ki je poudaril, da želi mlade navdušiti nad življenjem v uniformi. Zdi se mu pomembno, da mladi na sejmu dobijo neposredne informacije in vidijo, da vojaški poklic ni strašljiv, temveč poln priložnosti ter življenjskih veččin. Kot največjo vrednoto je izpostavil disciplino. Sam je v vojski šele tri tedne, pred tem je opravil prostovoljno službo vojaškega roka. Obžaluje le, da se za to ni odločil že prej, saj mu je delo zelo všeč. Na stojnici Športne enote Slovenske vojske smo lahko srečali vrhunske športnike. Gorska kolesarka Vita Movrin je poudarila, da ji vojska zagotavlja finančno varnost, da se lahko povsem posveti treningom. V zameno pa s svojimi dosežki promovira Slovenijo. Lokostrelec Žiga Ravnikar pa je povedal, da enota daje priložnost tudi manj prepoznavnim športom. Oba sta izpostavila pomen discipline in spoštovanja pravil, ki ju uči tako vojska kot šport. Športniki se enkrat na leto udeležijo tridnevnega usposabljanja pri različnih enotah, kjer spoznajo delo na terenu. Na sejmu so sodelovali tudi Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje s svojimi službami, na primer Enota za gašenje iz zraka, ter različni sestavi Civilne zaščite, kot so Gorska reševalna zveza, Jarmarska zveza, potapljači, Rdeči križ in

Na dinamični predstavitvi so sodelovale različne vojaške enote.

taborniki. Direktor Urada za regijsko delovanje Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje mag. Martin Smodiš je poudaril pomen predstavitve civilne zaščite mladim. Na sejmu imajo zato otroški kotiček z igrami, ki spodbujajo zanimanje za varnost in reševanje. Opozoril je, da je naravnih nesreč vedno več, zato se sistem stalno prilagaja novim izzivom. Poudaril je, da Slovenija pri prostovoljstvu izstopa v evropskem merilu ter da imamo enega najboljših sistemov zaščite in reševanja. Kot primer uspešne odzivnosti je navedel poplave leta 2023, ob katerih so enote dokazale dobro pripravljenost in učinkovitost.

PESTER PROGRAM STROKOVNIH POSVETOV IN PREDSTAVITEV

Ob statičnih in dinamičnih predstavitev deležnikov nacionalnovarnostnega sistema so potekali tudi različni strokovni posveti. Drugi dan dogodka, 28. sep-

tembra, je na okrogli mizi o pomenu samooskrbe v Republiki Sloveniji kot ključnem dejavniku odpornosti države in družbe sodeloval državni sekretar Boštjan Pavlin. Poudaril je, da slovenska varnost ni odvisna le od orožja in streliva, temveč od celotnega sistema – od hrane do komunikacij. Dodal je, da je samooskrba nacionalni interes. Vojska po njegovih besedah vedno več pozornosti namenja lokalnim strukturam, ki bodo lahko v prihodnosti bolj podpirale lokalno delovanje. Izrazil je upanje, da bodo zadruge v prihodnje del svojih produktov lahko usmerjale tudi v nacionalno varnost in oskrbo vojske. Opozoril je na nujnost krepitev domače proizvodnje in povezovanja. »Odpornost je temelj naše varnosti in prihodnosti, zato moramo znati ceniti, kar imamo, in razvijati, česar nimamo,« je še izpostavil. Dotaknil se je tudi trenutnega sistema javnega naročanja, ki po njegovem mnenju ne zagotavlja ne najcenejših ne najboljših rešitev, saj je preveč vezan na protikorupcijsko logiko, ki lahko postane neučinkovita. Po njegovem mnenju so nujne konkretne zakonske spremembe, da bi povečali odpornost in samooskrbo. Na okrogli mizi, ki jo je povezovala Uršula Majcen iz Direktorata za obrambne zadeve Ministrstva za obrambo, so sodelovali še državna sekretarka na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Maša Žagar, županja Gornje Radgone Urška Mauko Tuš, direktor Kmetijske zadruge Radgona Danilo Rihtarič in ravnateljica radenske srednje šole za gostinstvo in turizem Karmen Stolnik. Sodelujoči so razpravljali o izzivih in priložnostih prehranske samooskrbe, pri čemer so izpostavili povezovanje proizvajalcev, vlaganje v tehnološki napredek, osveščanje potrošnikov in izobraževanje mladih ter iskanje sistemskih rešitev na državni ravni. Drugi dan sejma je potekala tudi konferenca o obveščanju prebivalstva v primeru nevarnosti. Predstavljen je bil sistem SI-ALARM, ki bo omogočal hitro pošiljanje nujnih sporočil v obliki potisnih sporočil na mobilne telefone uporabnikov na določenem geografskem območju.

PRIPRAVLJENI ZA BOJ PROTI NEVIDNEMU SOVRAŽNIKU

BESEDILO Kibernetski center MO
FOTO Marko Pišlar

Delo modre ekipe so si na obrambnem ministrstvu ogledali tudi predstavniki notranjih organizacijskih enot.

Od 9. do 12. septembra je na Ministrstvu za obrambo potekala prva nacionalna vaja za kibernetsko obrambo Kibernetska trdnjava, ki sta jo organizirala Kibernetski center Ministrstva za obrambo in Direktorat za obrambne zadeve. V vadbene aktivnosti je bilo vključenih približno 40 strokovnjakov z različnih ministrstev in iz drugih državnih ustanov ter organov. Na vaji so simulirali resnične kibernetske napade in urili postopke odzivanja nanje, da bi izboljšali strokovno pripravljenost za odziv na virtualne grožnje.

V sodobnem globalnem okolju, v katerem kibernetske grožnje postajajo vse bolj sofisticirane in razširjene, je Slovenija pomembno napredovala v povečanju svoje kibernetske odpornosti. Prva nacionalna kibernetska vaja Kibernetska trdnjava je bila organizirana z namenom simulacije realističnih kibernetskih napadov in izpopolnjevanja postopkov za njihovo obvladovanje. Vaja predstavlja pomemben element v strateškem pristopu k zaščiti nacionalnega kibernetskega prostora. Od februarja 2024 je bilo v kibernetskem vadišču izvedenih že deset podobnih vaj, med njimi tudi dve mednarodni vaji, na katerih je sodelovalo skupno približno 350 udeležencev iz različnih ustanov. Julija letos pa so uspešno izpeljali vajo Cyber Range Connect v okviru slovensko-hrvaškega projekta vzpostavitve federacije kibernetskih vadišč na platformi SimSpace. S tem projektom sta obe državi pri povezovanju kibernetskih vadišč zunaj multinacionalnih projektov med prvimi v Evropski uniji in Natu, ambicija pa je nadaljnja širitev federacije v regiji in tudi širše.

POMEN KIBERNETSKE VARNOSTI

Kibernetska varnost presega zgolj tehnične vidike in se dotika temeljev delovanja sodobne družbe. Obsega zaščito kritične infrastrukture, kot so elektroenergetski sistemi, prometna omrežja, zdravstveni sistem in finančne storitve, ki so bistveni za nemoteno delovanje države ter blaginjo njenih državljanov. Kibernetski napadi, ki lahko povzročijo milijardno gospodarsko škodo ali ogrozijo nacionalno varnost, so v današnjem

času resnična grožnja. Zato so vaje s področja kibernetske varnosti nujne za krepitev odpornosti države in zmanjševanje posledic morebitnih kibernetskih incidentov.

ORGANIZACIJA IN IZVEDBA VAJE

Vaja Kibernetska trdnjava je potekala v virtualnem okolju, v tako imenovanem kibernetskem vadišču, ki omogoča simulacijo realističnih kibernetskih groženj. Na njej je sodelovalo približno 40 strokovnjakov z ministrstev za obrambo, za zunanje in evropske zadeve, za notranje zadeve in za digitalno preobrazbo ter iz Slovenske vojske, s Policije in iz Nacionalnega centra za kibernetske incidente SI-CERT. Strokovnjaki za kibernetsko varnost so na vaji v simuliranem okolju vadili usklajeno odzivanje na kibernetske grožnje, s čimer so krepili tudi medinstitucionalno sodelovanje. Vaja je potekala v Varnostno-operativnem centru Ministrstva za obrambo, ki deluje kot osrednja točka za spremljanje in odzivanje na kibernetske grožnje v omrežjih državne uprave. Center je opremljen z naprednimi varnostnimi sistemi, ki omogočajo zaznavanje in nevtralizacijo groženj v ustreznem času. V okviru vaje je bilo simulirano tudi delovanje Skupine za hitro odzivanje na kibernetske incidente, ki je nekakšna intervencijska ekipa za kibernetske krize. Ta bi v prihodnosti lahko postala stalni del slovenskega sistema kibernetske obrambe.

SCENARIJ VAJE KOT REALISTIČNA SIMULACIJA

Scenarij vaje Kibernetska trdnjava je bil oblikovan kot realistična simulacija geopolitične krize v svetu, ki odraža aktualne globalne varnostne izzive. V simulaciji je Slovenija kot članica Evropske unije in Nata aktivno podpirala napadeno državo z vojaškimi donacijami in inštruktorji, kar jo je postavilo kot tarčo kibernetskih napadov agresorske države. Ta je uporabila hibridne metode vojskovanja, ki so vključevale kombinacijo konvencionalnih in kibernetskih taktik. Poleg tega je bila v scenarij vključena še tretja država, ki je izkoristila konflikt za uveljavljanje svojih ekonomskih interesov v Evropi. Kibernetski

akterji, bodisi državni bodisi najeti, so izvajali zlonamerne aktivnosti, usmerjene v komunikacijsko-informacijske sisteme Slovenije, pri čemer je bil njihov namen povzročiti motnje v pomembnejših sektorjih, kot so policija, vojska in zdravstvo.

CILJI IN PRIČAKOVANI REZULTATI

Glavni cilj vaje je bil izpopolniti postopke za zaščito kibernetskega prostora Slovenije ter zagotoviti hiter in učinkovit odziv na morebitne kibernetske napade. Vaja je poudarila pomen usklajenega delovanja med različnimi ustanovami, izboljšanja postopkov za zmanjševanje škode in krepitev odpornosti kritične infrastrukture. Poleg tega je prispevala k razvoju modela za delovanje Skupine za hitro odzivanje na kibernetske incidente, ki bi lahko v prihodnosti postala stalni del nacionalno-varnostnega sistema.

STRATEŠKI POMEN VAJ ZA SLOVENIJO

Slovenija je izpostavljena kompleksnim varnostnim izzivom, ki izhajajo iz mednarodnih napetosti. Kot članica Evropske unije in Nata je v središču interesov različnih akterjev, ki kibernetske napade izkoriščajo kot orožje za doseg različnih političnih in ekonomskih ciljev, kar povečuje potrebo po vse robustnejši nacionalni kibernetski obrambi. Uspešen kibernetski napad bi lahko povzročil resne motnje v delovanju najpomembnejših sistemov in storitev, kar bi imelo daljnosežne posledice za gospodarstvo, varnost in tudi kakovost življenja slovenskih državljanov. Take vaje so zato pomembne, saj krepijo kibernetsko odpornost in izboljšujejo sposobnost države za hitro okrevanje po napadih, zmanjšujejo tveganja ter krepijo medinstitucionalno sodelovanje.

MEJNIK V PRIZADEVANJIH ZA KREPITEV KIBERNETSKE VARNOSTI

Vaja Kibernetska trdnjava je pomemben mejnik v prizadevanjih Slovenije za krepitev kibernetske varnosti. Z rednimi simulacijami in vključevanjem širokega kroga strokovnjakov v vadbene aktivnosti pa aktivno vzpostavlja odpornost proti nevidnim grožnjam v kibernetskem prostoru in izboljšuje tehnične zmogljivosti ter utrjuje zavedanje o pomenu kibernetske varnosti kot bistvenega elementa nacionalne suverenosti v digitalni dobi. Z nadaljnjim razvojem takšnih pobud bo Slovenija utrdila svojo vlogo kot odgovorna in pripravljena članica mednarodne skupnosti. Vaja Kibernetska trdnjava je dodaten dokaz, da Slovenija ne čaka na morebitne krizne razmere, temveč se nanje aktivno pripravlja. S podobnimi vajami kibernetske varnosti in rednimi simulacijami postaja močnejša v boju proti nevidnemu sovražniku v kibernetskem prostoru. Vodja vaje Aleš Čretnik iz Kibernetskega centra Ministrstva za obrambo je vajo ocenil kot izjemno uspešno, saj je dosegla zastavljene cilje. Strokovnjaki iz različnih ustanov pa so bili zelo zadovoljni z organizacijo in izvedbo vadbenih aktivnosti. Realistični scenariji in zahtevni izzivi, simulirani v virtualnem kibernetskem vadišču, so omogočili praktično preizkušanje postopkov za odzivanje na kibernetske grožnje, kar je udeležencem dalo dragocene izkušnje. Čretnik je ob tem opozoril na opaženo pomanjkljivost, in sicer na odsotnost predstavnikov Urada Vlade Republike Slovenije za informacijsko varnost, pristojnega nacionalnega organa za informacijsko varnost v vlogi organizatorja ali vadbena. Vključitev urada bi po njegovi oceni vajo lahko obogatila s strokovnim znanjem in izkušnjami na področju nacionalne kibernetske politike ter prispevala k bolj celostnemu pristopu pri zaščiti kibernetskega prostora Slovenije. Kljub temu je vaja Kibernetska trdnjava postavila trdne temelje za prihodnje vaje in dokazala, da Slovenija resno pristopa h krepitevi kibernetske odpornosti.

TEKMOVANJE ODDELKOV JE PREIZKUS VOJAŠKE ODLIČNOSTI

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

Tekmovanje oddelkov Slovenske vojske je vsakoletno vojaško tekmovanje, na katerem se ocenjujejo pripravljenost, sposobnost in timsko delo oddelkov v različnih nalogah. Letos je potekalo na Postojnskem od 2. do 5. septembra v organizaciji Logistične brigade in ob podpori drugih enot Slovenske vojske. Na dvodnevem preizkusu vojaških individualnih veščin in timskega sodelovanja je tekmovalo deset slovenskih in sedem tujih oddelkov, po en iz Hrvaške, Madžarske, Italije, Združenih držav Amerike, Severne Makedonije in po dva oddelka iz Slovaške. Tekmovalce smo obiskali drugi dan vojaškega kondicijskega testa, in sicer na točkah streljanja na 100 metrov.

Tekmovanje se je začelo 2. septembra v Vojašnici barona Andreja Čehovina v Postojni s slovesnim postrojem. Sledili so zadolžitev opreme, nastrelitev orožja, seznanitev s pravili in žreb vrstnega reda. Naslednje jutro so se prvi tekmovalci zbrali na strelišču Bač. Pred odhodom so morali opraviti tehtanje in pregled opreme, pri čemer nahrbtnik ni smel biti lažji

Streljanje na
razdalji 100 metrov

od desetih kilogramov, ter preučiti karto trase. Prvi oddelek je startal ob 6.40, nato pa so se na pot v dvajsetminutnih presledkih odpravili še preostali. Prvi dan preizkušnje so tekmovalci prehodili približno 24 kilometrov med vadiščema Bač in Bile na osrednjem vojaškem vadišču Poček, kjer so prenočili v bivakih. Med pohodom so na sedmih točkah opravljali različne naloge: streljanje, oskrbo ranjencev, premagovanje vodnih ovir, voditeljske naloge, met bombe v cilj, prenašanje bremen, potiskanje vozil ter vzpostavitev in zavarovanje patruljne baze. Drugi dan so prehodili še 12 kilometrov do cilja v postojnski vojašnici. Poleg nekaterih že naštetih točk sta jih čakali še bojna telovadba ter situacija radiološke, kemične in biološke grožnje.

VSAKO LETO DRUGA TRASA IN NOVE VSEBINE

Tekmovanje že nekaj let organizira Logistična brigada s podporo drugih enot. Vodja tekmovanja štabni praporščak Matjaž Ostrež je povedal, da Slovenska vojska preizkus pripravljenosti oddelkov organizira že od leta 2012, z izjemo prekinitev zaradi covida in ujme. Od leta 2014 pa na njem sodelujejo tudi mednarodne ekipe. »Letos sodeluje sedem tujih oddelkov, prisotni so tudi poljski opazovalci, ki se nam nameravajo pridružiti prihodnje leto,« je na sloves tekmovanja in zanimanje v partnerskih državah opozoril sogovornik. Dodal je, da vsako leto uvajajo novosti, predvsem je vsakič nova trasa, zagotavljajo pa tudi enake pogoje za vse udeležence ter pošteno merjenje rezultatov. Ocenjujejo jih po posebnem sistemu, ki upošteva ocene posameznih točk in čas pohoda, ob morebitnem izenačenju rezultatov pa odločajo rezultati streljanja.

S takim tekmovanjem je veliko dela – Logistična brigada se je s pripravo tekmovanja začela ukvarjati že pred pol leta, ustanovili so tudi organizacijski odbor. Letos so organizacijo in izvedbo posameznih nalog na 14 točkah zaupali različnim enotam Slovenske vojske. Ocenjevalni aparat in taktično-operativni center sta bila v vojašnici v Postojni, Logistična brigada pa je zagotovila logistiko, kadrovsko oskrbo, zdravstveno podporo in dežurstva. »Optimalno število oddelkov je do okoli 20, da se zagotovijo enaki pogoji za vse tekmovalce,« je še ocenil vodja tekmovanja. Poudaril je, da je oddelek močan toliko, kolikor je močan njegov najšibkejši član. »Poveljnik soborcev ne sme preveč utruditi, da lahko ti pravilno razporedijo moči čez celotno preizkušnjo,« je pojasnil Ostrež. Povedal je še, da lahko tekmovanje začne do devet pripadnikov, končati pa ga mora vsaj sedem, saj se pogosto zgodi, da mora kdo zaradi poškodbe ali nevšečnosti tekmovanje predčasno prekiniti.

NATANČNOST PRI STRELJANJU, VZTRAJNOST PRI VOJAŠKI VADBI

Pripadniki Enote za specialno delovanje, odgovorni za izvedbo naloge, so natančneje opisali potek tekmovanja. Na točki streljanja na 100 metrov je

imel vsak pripadnik oddelka na voljo 15 strelcev, po pet v leže, kleče in stoje. Pred vsakim strelom je moral na določeni razdalji prenesti dve škatli s strelivom, skupaj težki okoli 20 kilogramov. Točko bojnega kondicijskega testa, ki jo je izvajala Športna enota, nam je predstavil praporščak Iztok Arbajter: »Tukaj izvajajo nekoliko prilagojen bojni kondicijski test, skrajšan za približno 30 odstotkov, tako da so njihovi časi od šest do deset minut.« Naloge so vključevale tek, prenos ranjenca, prevračanje težke gume, prenos streliva, visoko in nizko plazenje. »To je že drugi dan tekmovanja, zato so naloge precej naporne. Točko mora opraviti šest pripadnikov, pri čemer je maksimalni čas izvajanja omejen na 15 minut. Ob napačni izvedbi, podrtem stožcu ali nepravilnem odlaganju pripomočkov se tekmovalcem prištejejo kazenske točke,« je pravila dodatno pojasnil praporščak in povedal, da je bilo navodilo organizacije posamezne točke, naj traja okoli 20 minut. »Tekmovalci si po koncu radi vzamejo še nekaj minut za počitek,« je dodal.

PRAVILNA RAZPOREDITEV MOČI

Med tekmovalci smo o zahtevnosti izziva povprašali višjega vodnika Luko Cimermana, poveljnika oddelka 157. bataljona za logistično podporo. Povedal je, da prihajajo fantje iz različnih vojašnic in imajo različne specialnosti – od mehanikov in tehnologov do specialistov za strelivo. »Pred tekmovanjem smo se srečali enkrat, nato je vsak dobil še nekaj dodatnega časa za izboljšanje fizične kondicije, sicer pa se nismo kaj posebej pripravljali,« je pojasnil podčastnik, ki je že bil na tem tekmovanju, vendar ne v vodilni vlogi. Prvi dan je po njegovih besedah minil brez posebnosti, točke so jim šle dobro od rok, nikjer niso dobili minus točk in nihče se ni poškodoval. »Pomembno je, da veš, koga imaš v ekipi. Naša prednost so izkušnje, saj so nekateri pripadniki tega oddelka že dolgoletni zaposleni, zato nismo zaletavi, temveč raje premislimo in se prepričamo, da gre-

Najboljši je bil oddelek iz
20. lahkega pehotnega bataljona.

Oddelki so morali opraviti
skrajšan bojni kondicijski test.

mo po pravi poti,« je taktiko logističnega oddelka pojasnil vodja. Med tujimi ekipami sta sodelovala tudi dva oddelka oboroženih sil Slovaške. Vodja oddelka mehaniziranega bataljona Pavol Mikula je povedal, da so na tekmovanju prvič, za pripravo pa so imeli na voljo le kakšen teden dni. »Dobili smo sicer informacije o poteku tekmovanja, vendar moramo priznati, da je v živo drugače in veliko težje kot na papirju. Najzahtevnejši del je pravzaprav pohod v bojni opremi med točkami, ki vzame ogromno energije in moči,« je pojasnil in dodal, da jim gre kljub izčrpanosti dobro in da so zadovoljni z izvedbo posameznih točk. Zadnji dan tekmovanja ostajajo osredotočeni na izvajanje nalog, pri čemer se zanašajo tudi na timski duh.

MED NAJBOLJŠIMI TRIJE SLOVENSKI ODDELKI

Vsi oddelki so enajsto izvedbo tekmovanja uspešno končali. Najbolje se je odrezal oddelek 20. lahkega pehotnega bataljona, drugo mesto je zasedel oddelek 14. inženirskega bataljona, tretje pa oddelek čete za ognjeno podporo 10. izvidniškega bataljona. Najboljša ekipa Slovenske vojske je po koncu tekmovanja tako strnila svoje vtise: »Ker je težko sestaviti formacijski oddelek v 20. lahkem pehotnem bataljonu, smo primerne kandidate za tekmovanje našli v celotnem bataljonu, pri čemer so sodelovale vse čete in enota celjske vojašnice. Zavedali smo se, da za zmago potrebujemo znanje, timsko delo, osredotočenost na nalogo in tudi nekaj športne sreče.« V enoti so zelo veseli in ponosni, da imajo v svojih vrstah tako motivirane, psihofizično pripravljene in izurjene pripadnike, kot so bili člani najboljše ekipe: višji vodnik Alen Poplatnik, desetnika Istok Gomboc in Denis Hujs, poddesetniki Marsel Siter, Damjan Ojsteršek in Timotej Cugmas ter vojaki Mitja Temnik, Zdravko Rižnar in Ivan Hojnik. Med tujimi ekipami je bil najboljši oddelek Nacionalne garde Kolorada, ki je zasedel četrto mesto. Ob slovesnem zaključku je poveljnik sil Slovenske vojske brigadir Boštjan Močnik poudaril, da ni bistvena le zmaga, temveč tudi sodelovanje med zavezniki, ki se začne že na najnižji taktični ravni.

NAJBOLJŠIH 15 NA FINALNEM TABORU V ANKARANU

BESEDILO Primož Čekada
FOTO Bruno Toič

V Vojašnici slovenskih pomorščakov v Ankaranu, kjer deluje 430. mornariški divizion Slovenske vojske, je od 25. do 29. avgusta potekal finalni tabor MORS in mladi. Na dan našega obiska so se udeleženci v Koprskem zalivu učili potapljanja na dah in drugih veščin, ki so potrebne za delo pod vodno gladino. V zaliv in nazaj so priveslali s kuterjem.

FINALNI TABOR LETOS PRVIČ

Finalni tabor v Ankaranu je letos potekal prvič in je trajal pet delovnih dni. Udeležilo se ga je 15 udeležencev, ki so se na lanskih vojaških taborih MORS in mladi najbolj izkazali. Vodja tabora kapitan korvete Miroslav Friderik Jug je poudaril, da je bilo tokrat v ospredju potapljanje, česar so se udeleženci zelo razveselili. Po koncu tabora bodo v enoti program analizirali in ga glede na pridobljene izkušnje izpopolnili. Za prihodnje leto načrtujejo širitev vsebin, saj bodo imeli na voljo več zmogljivosti, tudi prenovljeno večnamensko ladjo Triglav. »Na taboru nista poudarjeni samo fizična pripravljenost in vojaška

Veslanje s kuterjem je bilo zabavno.

disciplina, temveč predvsem spoznavanje vojaškega poklica skozi športne in praktične aktivnosti,« je pojasnil Jug. Mladim so tako predstavili naloge mornarjev v Slovenski vojski. »Znati morajo plavati in veslati ter obvladati druge mornarske veščine. Inštruktorji pa si prizadevajo, da udeleženci zadolžitve sprejemajo kot izziv, ne kot obveznost,« je razložil vodja tabora. Njegov cilj je, da ob koncu vsi obvladajo reševanje ljudi iz vode, kar je ena najpomembnejših mornarskih veščin. Udeleženci so se urili tudi v zavezovanju vozlov – med njimi je najpomembnejši pašnjak, ki ga morajo znati narediti tudi z zavezanimi očmi. Pridobljeno znanje so prikazali zadnji dan tabora, ko je v ankaranski vojašnici potekal družinski dan za starše, svojce in prijatelje. Poleg tega so se učili veslanja, o čemer smo se lahko prepričali na dan našega obiska, orientacije s pomorsko karto in kompasom, postavljanja šotora ter osnov potapljanja na dah, vključno z vajami snemanja in nameščanja maske pod vodo. Kapitan korvete Jug je poudaril, da se večina udeležencev pred taborom še nikoli ni potapljala, zdaj pa so te veščine usvojili, na kar je kot vodja zelo ponosen.

ZA UDELEŽENCE JE TABOR NAGRADA

Finalni tabor je bil namenjen mladim, ki so se preteklo leto odlično izkazali na drugih vojaških taborih MORS in mladi. Udeleženci so bili nad to priložnostjo navdušeni in so menili, da se je trud poplačal. Rok Gomaz, dijak srednje šole, si je že dolgo želel udeležiti se vojaškega tabora v Ankaranu, saj ga zanimajo mornarske veščine. Tabor dojema kot nagrado za prizadevno delo. »Program je odličen, potapljanje in veslanje sta zelo zabavna,« je dejal. Čeprav ga delo v mornarici privlači, saj obožuje morje, še ni prepričan, ali bo kariero nadaljeval v Slovenski vojski. Najprej želi dokončati srednjo šolo in fakulteto, nato pa se bo odločil. Častniška šola ga namreč ne mika. Najpomembnejša pridobljena veščina se mu zdi reševanje iz vode, saj zdaj zna pomagati človeku v stiski. Ker so udeleženci tabora že bili na drugih vojaških taborih, inštruktorji z njimi niso ravnali kot z začetniki in so jim zaupali zahtevnejše naloge. Rok meni, da je bil program zato lažji, saj je že razumel vojaški sistem. Spoznal je tudi veliko novih prijateljev, med njimi Pio Dražumerič. Ta je dejala, da je tabor drugačen, saj poteka večinoma na morju, kjer pridobivajo povsem novo

- ✓ Naučili so se potapljanja na dah.
- ✓ Preizkusili so se v športnih in družabnih igrah.

znanje – od potapljanja in veslanja do vezanja vozlov ter tehnik varnega potapljanja. Prav posebej je izpostavila pomen potapljanja v paru. Tudi zanjo je reševanje iz vode najpomembnejša veščina, ki so se je naučili. V primerjavi s prejšnjim vojaškim taborom ji je v Ankaranu bolj všeč manjša skupina, saj se lahko tako bolje spoznajo. Lažje se je tudi naučiti stvari, inštruktorji jim bolj zaupajo in jim včasih dajo tudi težje naloge, kar ji je zelo všeč. Čeprav je bolj naklonjena kopenski vojski in je služba v Slovenski vojski ne mika, se je tabora udeležila z željo po novih izkušnjah in dogodivščinah. Najbolj pa ji bo ostala v spominu modra mornariška uniforma Slovenske vojske, ki jo lahko nosijo le pripadniki slovenske mornarice.

VOJSKA PODPIRA OBNOVO OBSERVATORIJA NA KREDARICI

BESEDILO Jerneja Grmadnik
in Primož Čekada
FOTO Bruno Toič

Maja letos se je s položitvijo temeljnega kamna začela obnova meteorološke postaje na Kredarici, ki že več kot 70 let zagotavlja neprekinjeno spremljanje vremena in podnebnih razmer. Novi observatorij bo izboljšal delovne in bivanjske razmere meteoroloških opazovalcev Slovenske vojske in Agencije Republike Slovenije za okolje, ki v paru delujejo v desetdnevni izmenah. Pri obnovi ima najpomembnejšo vlogo prav Slovenska vojska. Helikopterske posadke skrbijo za prevoz gradbenega materiala, delovnih strojev in osebja na najvišje gradbišče v Sloveniji. S svojo strokovnostjo in izkušnostjo se znova izkazujejo kot zanesljiv partner pri najzahtevnejših nalogah v gorah – tam, kjer je uspeh odvisen od natančnosti, usklajenosti ter popolnega zaupanja med člani ekipe. Nepogrešljive so tudi druge podporne službe, ki svoje delo opravljajo na tleh.

Na Rudnem polju na Pokljuki je bilo že vse pripravljeno na helikopterski prevoz gradbenega materiala na Kredarico. Na prizorišče je priletel helikopter Cougar. Pripadniki Čete za delovanje letališča 107. letalske baze, specialisti za oskrbo z gorivom, so napolnili rezervoarje, postopek pa so spremljali letališki gasilci iz Cerkelj ob Krki, ki morajo biti ob točenju goriva vedno v bližini. Pripadniki helikopterske reševalne skupine so medtem pregledovali tovor na jasi, ki so ga nato varno pritrdili na podvesno jeklenico, s katero opravijo večino prevozov materiala na 2515 metrov nadmorske višine. Na nalogo je bila pripravljena tudi helikopterska po-

◀ Slovenska vojska s helikopterji odvažata in dovažata material.

sadka, ki so jo na dan našega obiska sestavljali pilota podpolkovnik Igor Lanišnik in nadporočnik Matej Culjkar ter tehnik letalec štabni vodnik Peter Pavel Smrkolj iz 151. helikopterske eskadrilje 15. brigade vojaškega letalstva in zračne obrambe. Let z Rudnega polja do Triglava je trajal slabih 20 minut.

POMEMBNA JE DOBRA PRIPRAVA

Podpolkovnik Igor Lanišnik je pojasnil, kako že tri mesece potekajo prevozi materiala in gradbenih delavcev ter s katerimi izzivi se posadke srečujejo: »Od maja do 15. septembra so helikopterske posadke z Rudnega polja na Kredarico prepeljale več kot 270 ton tovora. Začeli smo z gradbenimi stroji, nadaljevali pa z ljudmi in materialom za gradnjo observatorija – vozili smo betonske kvadre, pesek, cement, vodo, posebno opremo, stroje. Eden izmed prvih tovorov je bil modularni bager, ki so ga razstavili na več delov, da smo ga lahko prepeljali.« Do zdaj so opravili 225 ciklov, kar pomeni 225 natančnih priprav, dvigov ter varnih spustov tovora, skupno pa so naleteli okoli 65 ur. Največji izziv so zahtevne razmere. »Gre za najvišji heliport v državi, kjer so redek zrak, močan veter, oblaki in hitro spreminjajoče se vreme. Nosilnost helikopterja je zelo odvisna od temperature – poleti je okoli 1200 kilogramov, pozimi, ko so temperature nižje, pa se zmogljivost poveča na približno 2000 kilogramov,« je razložil sogovornik. Pri zunanjem tovoru uporabljajo okoli 20 metrov dolgo jeklenico. Hitrost je omejena na približno 80 vozlov, saj višje hitrosti povečajo nevarnost nihanja tovora in stika z repnim rotorjem. »Največji izziv ni teža, temveč oblika tovora, saj se zaradi nesimetričnega tovora zahtevnost pri pilotiranju poveča,« je pojasnil Lanišnik. Posadka je tričlanska: poleg pilota in sopolota je v helikopterju še tehnik letalec, ki deluje kot oči pilotov v zadnjem delu letalnika ter ima najboljši pregled nad razmerami pri dvigu in spustu tovora.

STATISTIKA PODPORE SLOVENSKE VOJSKE PRI OBNOVI DO 12. SEPTEMBRA 2025

NALET:

65 ur

NOTRANJJI
TOVOR:

1,6 t

ZUNANJJI
TOVOR:

270 t

PREPELJANI
POTNIKI:

134

Podpolkovnik Lanišnik je izpostavil tudi odlično delo podpornih skupin, brez katerih bi bilo te naloge nemogoče opraviti: od pripadnikov 107. letalske baze, ki skrbijo za oskrbo z gorivom, do letaliških gasilcev ter helikopterske enote za reševanje in vojaške policije. Za dobro sodelovanje se je zahvalil tudi Agenciji Republike Slovenije za okolje, ki bdi nad projektom. »Naš cilj je, da s prevozi ne povzročamo zamud in da naloge opravimo v dogovorjenih rokih. Poleg dovoza gradbenega materiala poskrbimo tudi za odvoz gradbenih odpadkov, da območja ne onesnažujemo,« je še dodal sogovornik in poudaril, da morajo pri delu upoštevati tudi planince, ki prihajajo na Kredarico, s katerimi pa do zdaj še niso imeli težav. Najbolj nepredvidljivo je seveda vreme. »Kadar se poslabša in pristajanje ni varno, se s tovorom vrnemo in poskusimo znova, ko se razmere izboljšajo.« Ob tem je pojasnil, da je cougar izredno zmogljiv helikopter, vendar ima, tako kot vsaka tehnika, tudi svoje omejitve. »Pomembno je, da izkušnje posredujemo mlajšim pilotom. V naši posadki se zdaj uri mlajši sopilot, ki prevzema zahtevne naloge. Prav je, da se piloti v takem delu na terenu postopoma kalijo,« je dejal Lanišnik, ki je prepričan, da bodo do konca prihodnjega leta delo uspešno končali.

ZA DVE GRADBENI SEZONI DELA

Obnova podnebnega observatorija se je začela maja 2025, njena cilja pa sta modernizacija najvišje meteorološke postaje v Sloveniji in izboljšanje razmer za meteorološke opazovalce. Gre za skupni projekt ministrstev za okolje, podnebje in energijo ter za obrambo, ki ga vodi Agencija Republike Slovenije za okolje. Obnova je del širšega projekta SOVIR – sistema opozarjanja na vremensko pogojene izredne razmere. Mitja Ferlan iz agencije je povedal, da so po podpisu pogodbe iz izvajalcem Eltim in Slovensko vojsko maja začeli opravljati rušitvena dela, odvažati ruševine in dovažati gradbeni material. »Zgradili smo kleti 2 in 1 ter prvo ploščo v pritličju. Ocenjujemo, da bomo še do sredine oktobra nadaljevali dela, če bodo vremenske razmere ugodne, saj želimo letos objekt postaviti pod streho. Po gradnji pritličja

sledijo še montažna dela za podstrešje in mansardo,« je sogovornik komentiral dosedanje delo, ki naj bi bilo končano v dveh gradbenih sezonah. Povedal je še, da glavnino materiala na Kredarico pripelje Slovenska vojska. Meritve pa ves čas potekajo nemoteno – pri selitvi meteoroloških opazovalcev v bližnji Planinski dom Triglav se je zgodil le kratak, dvourni izpad. Z obnovo observatorija nadgrajujejo tudi merilni program: poleg sedanjih meteoroloških meritev (temperature, vlage, tlaka, vetra, padavin, sončnega obsevanja, snežnih razmer) bodo po novem spremljali tudi izpuste toplogrednih plinov – predvsem CO₂ in metana. To bo pomemben prispevek k razumevanju podnebnih sprememb v visokogorskem okolju.

VESELJO SE NOVIH PROSTOROV, SKRBI JIH LE ZIMA

Na Kredarici smo v začasnem prebivališču v prvem nadstropju planinske kočice obiskali vojaškega in civilnega meteorološkega opazovalca. Štabni vodnik Milan Kos to delo opravlja že 20 let, medtem ko je bil za Jureta Pečaka iz Agencije Republike Slovenije za okolje dan našega obiska šele prvi delovni dan v visokogorju. Štabni vodnik Milan Kos je povedal, da naj bi v začasnem prebivališču ostali še eno do dve leti, dokler se ne konča gradnja novih prostorov. Dejal je, da so bili zadnji meseci v novem prenočišču stresni, saj je primanjkovalo materiala, pogosto pa je bilo tudi slabo vreme, kar je vplivalo na prevoze s helikopterjem. Poleti je celo dvakrat zapadel sneg. Ker so v začasnem prenočišču bolj oddaljeni od merilnih naprav, je njihovo delo oteženo, hkrati pa se morajo izogibati planincem, ki obiskujejo kočico. Kljub temu se novih prostorov veselijo, saj bodo ti znatno boljši od sedanjih. Najbolj pa jih skrbi prihajajoča zima, ki bo zagotovo prinesla številne izzive. Na vremenski postaji sta vedno prisotna dva vremenarja. Po tri prispevata Agencija za okolje in Slovenska vojska, ki ima trenutno odprt razpis za še četrtega meteorološkega opazovalca. Delajo deset dni, menjava poteka enajsti dan – če le vreme dopušča prihod helikopterja. Štabni vodnik Kos ima najraje, da je teh zamud čim manj, saj sicer drugi vre-

✓ **Gradbena dela na objektu so v polnem teku.**

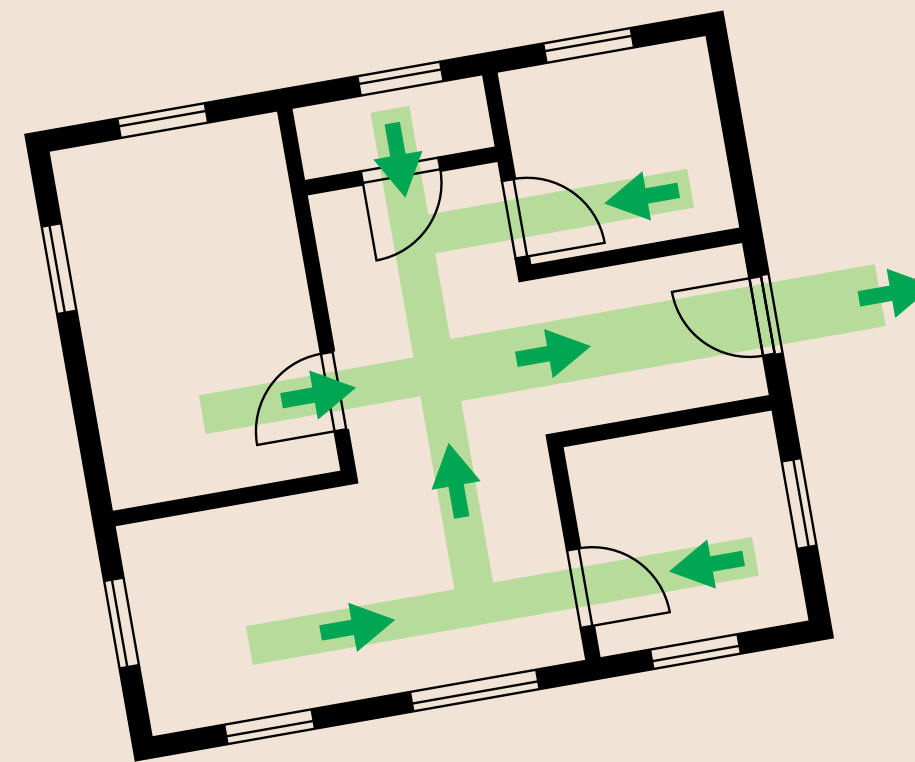
✓ **Helikopterje oskrbujejo z gorivom na Rudnem polju.**

menarji čakajo v dolini. Na vremenski postaji na Kredarici prvo poročilo izdajo ob štirih zjutraj, zadnje pa ob devetih zvečer. Naloge si opazovalca razdelita na dopoldne in popoldne ter se vsak drugi dan menjata. »Delo na vremenski postaji na Kredarici mi je zelo všeč, ne nazadnje tu vztrajam že 20 let, saj lahko vsak dan občudujem lepe gorske razglede in spreminjajoče se vremenske pojave. Trenutno pa uvajam novega vremenarja iz agencije,« je dejal Kos. Za Jureta Pečaka je bil prihod na Kredarico nov začetek. Nekdanji učitelj vožnje v avtošoli se je prijavil na razpis, ker si je zaželel novih izkušenj: »Rad sem v hribih, zato me je pritegnila priložnost, da tu doživim naravo v vseh njenih oblikah: od ostrih zimskih razmer do samotnih in lepih trenutkov, ko gora miruje brez množice planincev.«

Požar ne čaka – pomembna je sekunda vsaka.

Poznaš evakuacijsko pot?

Klic v sili: 112

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO
UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA ZAŠČITO IN REŠEVANJE

UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA ZAŠČITO IN REŠEVANJE

Ob klicu na številko 112 povejte:

- **kdo** kliče,
- **kaj** se je zgodilo,
- **kje** se je zgodilo,
- **kda**j se je zgodilo,
- **koliko** je ponesrečencev,
- **kakšne** so poškodbe,
- **kakšne** so okoliščine na kraju nesreče,
- **kakšna** pomoč je potrebna.

Na številko 112 lahko pokličete ali pošljete kratko sporočilo (SMS),

če potrebujete pomoč gasilcev, nujno medicinsko pomoč, druge reševalne službe ali policijo. Na številko 112 lahko brezplačno kličete s stacionarnega ali mobilnega telefona (tudi če je račun prazen) v vseh državah Evropske unije.

Več informacij:
www.gov.si/ob-pozaru

PET LET PARTNERSTVA SiEnE

BESEDILO Katja Ertl, TECES, in polkovnik Robert Šipeč, Sektor za energetske učinkovitost in zeleni prehod MO
FOTO TECES

Leta 2020 sta Ministrstvo za obrambo in TECES ustanovila Slovensko partnerstvo za energijo in okolje na obrambnem področju (SiEnE) z jasnim ciljem: slovenskim podjetjem, raziskovalnim organizacijam in strokovnjakom omogočiti sistematičen, organiziran in strateško usmerjen vstop v mednarodno obrambno inovacijsko okolje. V petih letih delovanja je to partnerstvo doseglo izjemne rezultate in preseglo prvotno zastavljene cilje. Danes je prepoznano kot evropski zgled učinkovitega sodelovanja

med civilnimi in obrambnimi udeleženci ter predstavlja glavno nacionalno platformo za vključevanje slovenskih strokovnjakov v mednarodne obrambne projekte in programe.

V letih pred ustanovitvijo SiEnE je evropsko obrambno okolje doživelo temeljite spremembe. Evropa je ugotovila, da je njena obrambna industrija premalo razvita in da je nujna večja strateška neodvisnost. Evropska komisija je zato v letih 2017–2019 uvedla pripravljalni program raziskav na obrambnem področju (angl. Preparatory Action on Defence Research – PADR) kot predhodnika Evropskega obrambnega sklada. Ta je državam omogočil dodatne spodbude za krepitev industrije in vključevanje v mednarodne projekte. Nove strateške usmeritve so poudarile potrebo po večji energetski odpornosti, neodvisnosti in trajnostnih rešitvah. V prizadevanja za zeleni prehod so se vse bolj vključevali tudi ministrstva in obrambne sile držav članic. Slovenija je na teh področjih v civilnem sektorju že razpolagala z bogatimi kompetencami, vendar ni imela usklajene in organizirane platforme za učinkovito povezovanje civilnih in obrambnih udeležencev ter njihovo vključevanje v mednarodne obrambne programe. To pomanjkljivost sta prepoznala polkovnik Robert Šipeč, takratni načelnik Sektorja za opremljanje na Ministrstvu za obrambo, in mag. Matej Gajzer, direktor TECES. Junija 2020 sta predstavila predlog za vzpostavitev partnerstva SiEnE, katerega glavni cilji so bili učinkovitejše povezovanje udeležencev, večji delež v Sloveniji razvitih in proizvedenih produktov ter rešitve za civilno in obrambno rabo.

CELOSTNI PRISTOP PRI POVEZOVANJU PONUDNIKOV IN UPORABNIKOV

SiEnE deluje že od svoje ustanovitve po načelu celostnega pristopa, ki povezuje končne uporabnike, kot je Slovenska vojska, z industrijo in raziskovalnimi organizacijami. Uporabniki izhajajo iz svojih operativnih potreb in strateških ciljev, ponudniki pa razvijajo tehnološke rešitve, ki te potrebe izpolnjujejo. Dodana vrednost je sodelovanje vseh deležnikov, ki prispevajo ideje, izkušnje in inovacije, kar omogoča razvoj rešitev, ki

Slovensko partnerstvo za energijo in okolje na obrambnem področju

so strateško utemeljene, tehnološko napredne in prilagojene potrebam na terenu. Na strateški ravni to zahteva stalno usklajevanje z nacionalnimi in evropskimi obrambnimi potrebami, zmogljivostmi ter smernicami Evropske unije in Nata. Prvi pomemben mejnik je bila nacionalna raziskovalno-razvojna študija o možnostih razvoja pametnih premestljivih infrastrukturnih zmogljivosti (PamPIK) leta 2020. Ta je predstavljala temeljni strateški dokument za vse nadaljnje projekte pod vodstvom partnerstva. Študija je načrtala desetletno razvojno strategijo, usklajeno z operativnimi potrebami Ministrstva za obrambo in usmeritvami evropskih programov, ter ocenila mednarodni potencial pametnih, energetske odporne premestljivih vojaških baz in z njimi povezanih posameznih rešitev. Poseben poudarek je bil namenjen rešitvam dvojne rabe, ki so namenjene uporabi v obrambi in civilni zaščiti, na humanitarnih misijah ter pri odzivu na naravne in druge nesreče. Na podlagi rezultatov študije je TECES ob podpori Ministrstva za obrambo uspešno stopil na evropski obrambni inovacijski zemljevid s koordinacijo mednarodnega strateškega projekta razvoja energetske učinkovitih samooskrbnih premestljivih vojaških baz (EDF-2021-INDY, Energy Independent and Efficient Deployable Military Camps). V tem projektu, ki velja za enega prvih projektov Evropskega obrambnega sklada na področju »ozelenitve« obrambe, so bile razvite strateške smernice za razvoj teh baz v štirih podnebnih območjih do let 2030 in 2050. TECES je v projektu usmerjal in koordiniral sodelovanje 22 partnerjev in devetih podizvajalcev iz 13 evropskih držav. V projekt je uspešno vključil tudi pet slovenskih partnerjev. Pomembno podporo projektu je zagotovilo Ministrstvo za obrambo, ki je usklajevalo predstavnike devetih evropskih obrambnih ministrstev ter tako prispevalo k učinkovitemu uresničevanju strateških ciljev projekta.

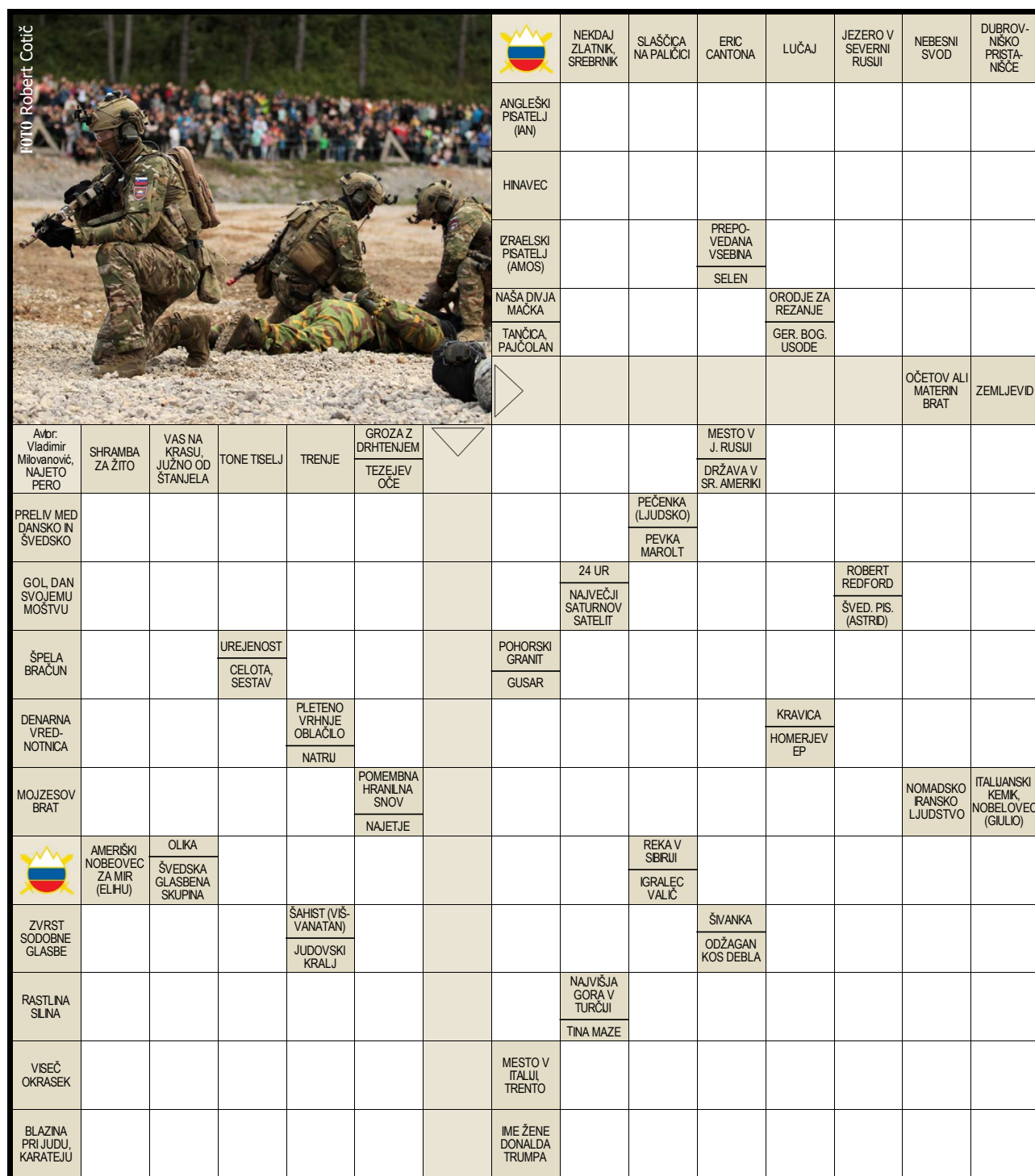
SIENE UTRJUJE POLOŽAJ Z NOVIMI EVROPSKIMI IN NACIONALNIMI PROJEKTI

Uspeh na mednarodnem inovacijskem področju je partnerstvo SiEnE utrdilo z novimi uspešno potrjenimi projekti pod vodstvom Evropskega obrambnega sklada. Med njimi sta projekt razvoja novih tehnologij shranjevanja energije, uporabnih pri vojaških namestitvah v sprednjih operativnih bazah (EDF-2021-NOMAD, Novel Energy Storage Technologies Usable at Military Deployments in Forward Operating Bases), ter projekt inovativnih pogonskih rešitev za uporabo v kopenski in pomorski obrambi (EDF-2023-CALIPSO, Innovative Propulsion Solutions for Land and Naval Defence Applications). Zadnji pomemben mejnik v uresničevanju strategije SiEnE pa predstavlja potrditev 57 milijonov evrov vrednega mednarodnega strateškega projekta razvoja trajnostnih energetskih zmogljivosti za okrepljene vojaške baze in operacije (EDF-2024-SENTINEL, Sustainable Energy Capabilities for Enhanced Military Camps and Operations). Kot koordinator TECES v projektu usklajuje delo mednarodnega konzorcija 41 partnerjev iz 15 držav članic, Ministrstvo za obrambo pa koordinira delo 12 nacionalnih obrambnih ministrstev. TECES je v ta pomembni mednarodni strateški projekt uspešno vključil kar šest slovenskih partnerjev: Robotino, Smartis, OneDrone, Fakulteto za elektrotehniko Univerze v Ljubljani, Fakulteto za strojništvo Univerze v Ljubljani in Fakulteto za elektrotehniko, računalništvo in informatiko Univerze v Mariboru. Slovenski partnerji bodo s sodelovanjem v projektu pridobili pomembne kompetence ter se povezali z vodilnimi evropskimi podjetji in raziskovalnimi organizacijami. Študija o možnostih razvoja pametnih premestljivih infrastrukturnih zmogljivosti je postavila temelje tudi za nastanek novih nacionalnih razvojno-raziskovalnih in inovacijskih projektov, ki jih je Ministrstvo za obrambo podprlo z javnimi pozivi za krepitev obrambnih zmogljivosti Slovenske vojske in Civilne zaščite. Leta 2024 je bila v okviru razvojno-raziskovalnega in inovacijskega projekta razvoja pametnih premestljivih infrastrukturnih zmogljivosti na podlagi študije izvedljivosti (PamPIK2) opravljena prenova razvojnih misij, ki je opredelila glavna področja razvoja tehnoloških inovacij pametnih in energetske odporne premestljivih baz za obrambne ter civilne namene. Na podlagi tega bodo leta 2025 zaživel trije novi projekti, ki nadaljujejo strateško vizijo partnerstva ter prispevajo k tehnološki in operativni krepitvi slovenskih obrambnih zmogljivosti.

GLAVNI IZZIV PRIHODNOSTI JE INDUSTRIALIZACIJA PROJEKTHNIH REŠITEV

V petih letih delovanja se je partnerstvo SiEnE iz pilotne pobude razvilo v vplivno evropsko platformo, ki je s strateškim povezovanjem s pomembnimi mednarodnimi deležniki dosegla izjemne rezultate ter preseгла prvotno zastavljene cilje. S sinergijo med TECES in Ministrstvom za obrambo je Slovenija okrepila svoj položaj v mednarodnem obrambnem inovacijskem prostoru ter pridobila nove priložnosti za tehnološki razvoj in krepitev konkurenčnosti. Eden osrednjih izzivov prihodnjega obdobja bo, da se civilni deležniki – podjetja in raziskovalne organizacije – učinkovito prilagodijo specifičnim zahtevam obrambnega sektorja. To zahteva hiter in uspešen prenos dosežkov razvojnih projektov v industrializacijo ter njihovo nadgradnjo v tržno uspešne in globalno konkurenčne rešitve, ki bodo prispevale k dolgoročni odpornosti slovenskega ter evropskega obrambnega sistema. S strokovno podporo, strateškimi usmeritvami in skupnim delovanjem članov partnerstva SiEnE bo mogoče ta izziv premagati ter zagotoviti, da se bodo rešitve čim hitreje začele tudi izvajati.

NAGRADNA KRIŽANKA

REŠEVALCEM NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev gesla iz prejšnje številke:

VOJAŠKI TABOR.

Nagrade prejmejo:

- ▶ **Julija Balažic**, Gorica 52, 9201 Puconci,
- ▶ **Branko Fatur**, Ivana Vadrnala 4, 6258 Prestranek,
- ▶ **Tine Fric**, Čopova ulica 1, 2000 Maribor.

Nagrajencem čestitamo.

Pravilno rešitev tokratne križanke nam pošljite do **srede, 15. oktobra 2025**, na naslov **Uredništvo Revije Slovenska vojska, Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana** ali na elektronski naslov **urednistvo.sv@mors.si**.

POIŠČI 5 RAZLIK

REŠITEV IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

FOTO IN RAZLIKE Bruno Toič

Spodbudna misel

NOV
ZAČETEK

September je v veliko pogledih zaznamovan z novimi začetki. Začenja se novo šolsko leto za učence in dijake, končuje se sezona dopustov in številne aktivnosti se začnejo prav zdaj. Prehod z dopustov in počitnic v redni delovni ritem je včasih težak. Obveznosti v službi ali šoli ter obšolske in priložnostne dejavnosti pogosto zahtevajo usklajevanje ter prilagajanje v družini. Čeprav začetek aktivnosti včasih povzroči stres, je po drugi strani vsak nov začetek priložnost za osebno rast, nova doživetja, spoznanja in izzive, ki v življenje prinašajo pestrost in ne nazadnje tudi smisel. Na izzive moramo gledati pozitivno, saj ti niso predvsem breme, temveč priložnost za uresničevanje življenjskega poslanstva, uporabo osebnih talentov v dobro skupnosti in ne nazadnje za osebno rast. Čas počitnic in oddiha je bil za nov začetek zelo pomemben. Človeški duh in telo morata izpreči iz kolesja dela in skrbi, da si odpočijeta, nabe-reta novih moči in preideta z »visokih obratov«. Vendar tako stanje ne more trajati v nedogled. Človek je bitje, ki se izpopolnjuje skozi delo, izzive in ustvarjalnost, tako na družinskem, delovnem kot osebnem področju.

Naj bo nov začetek, ki ga prinaša prvi jesenski mesec, plodovit in ustvarjalen ter naj nam omogoči duhovno, duševno ter telesno rast. Uresničen človek je srečen človek. Dajmo si to priložnost.

Matjaž Muršič Klenar, VVIK

Prebrali smo knjigo
Miha Lamprehta

Avtor knjige *Kratka zgodovina vojne v Ukrajini: leto zamujenih priložnosti* je slovenski pravnik, novinar in publicist Miha Lamprecht, ki se je leta 1981 zaposlil v zunanjepolitičnem uredništvu Radia Slovenija ter temu mediju profesionalno ostal zvest dobra štiri desetletja. Od leta 1989 do leta 1996 je bil tudi dopisnik RTV Slovenija v Moskvi, prvi dve leti tudi skupni dopisnik za časnik Delo. Velja za izvrstnega poznavalca dogajanja v Rusiji in geopolitičnih razmer, ki se v zadnjih letih občutno zaostrojujejo ter pomenijo veliko preizkušnjo za Evropo in ves zahodni svet. Knjiga je obsežna in temeljita ter bralcu ponudi poglobljen vpogled v potek vojne, dogodke na bojiščih in zaledju spopadov, kot tudi širše v mednarodni skupnosti. Oriše vlogo in aktivnosti različnih mednarodnih akterjev, ki si prizadevajo za mir. Avtor na začetku knjige naniza vrsto vprašanj. Premišlja o civilnih žrtvah vojne in begunstvu ter se načelno sprašuje o ceni ukrajinske svobode, usodi Putinove Rusije in o tem, ali bo sedanjega vladarja Kremlja nasledil prožnejši ali nemara še radikalnejši politik, ki bo brezkompromisno varoval rusko nacionalno idejo. Prav tako razmišlja o posledicah vojne, kazenski odgovornosti in bremenu, ki ga prevzema ruski narod, ter o tem, koliko desetletij bo potrebnih, da bodo odnosi med narodom in državama z dva tisoč kilometri skupne meje spet spominjali na obliko sobivanja, oziroma ali bo to sploh še mogoče. Vsa ta vprašanja bodo ostala neodgovorjena, dokler bo vojna trajala in ne bodo odkrite vse njene razsežnosti ter posledice. Jasno pa je, da je ukrajinska vojna v temeljih zamajala evropsko in svetovno varnostno arhitekturo.

Urška Žunko, KIZC, in Marko Pišlar

KAKO LOČITI LAŽNE VSEBINE OD RESNIČNIH

BESEDILO Jerneja Grmadnik FOTO Marko Pišlar

Na Ministrstvu za obrambo je 21. avgusta potekalo predavanje priznanega ameriškega pravnika in raziskovalca dr. Michaela M. Epsteina o aktualnih izzivih medijskega prostora, zlasti o nevarnosti širjenja dezinformacij ter lažnih novic in vsebin, ustvarjenih z umetno inteligenco.

»Danes lahko z različnimi aplikacijami le v nekaj minutah ustvarimo posnetke ljudi, ki so videti povsem resnični,« je opozoril profesor prava na Southwestern Law School v Los Angelesu. Mnogi lažni posnetki, ustvarjeni z umetno inteligenco, se uporabljajo za zabavo, satiro in ustvarjanje vsebin na družbenih omrežjih, lahko pa postanejo tudi orožje tujih obveščevalnih služb v informacijski vojni. Manipulirane izjave ali dejanja političnih voditeljev lahko namreč omajajo zaupanje javnosti, povzročijo paniko in nasilje ter neposredno ogrozijo varnost in suverenost države. Predavatelj je ob različnih primerih tehnologije globokih ponaredkov opozoril na problematiko medijske pismenosti. »Posnetke je treba vedno preveriti, preden jih delimo. Poiskati je treba vir in preučiti njihovo avtentičnost, denimo tako, da preverimo vreme na prizorišču videa, kjer naj bi bil posnet,« je pojasnil. Opozoril je tudi na značilne napake: ozadja pri posnetkih, narejenih z umetno inteligenco, niso dodelana, pojavljajo se napake v besedilih ter nepravilnosti pri prstih in gibanju ljudi. Lažni posnetki se prepoznajo tudi po svetlobi na obrazu, ki se ne ujema vedno s svetlobo v okolici, ali po sencah, ki manjkajo. Kako težko je danes ločiti lažne vsebine od resničnih, je Epstein ponazoril s predvajanjem različnih posnetkov, pri katerih je občinstvo v dvorani generala Rudolfa Maistra ugibalo njihovo avtentičnost in bilo le 50-odstotno uspešno. Ob tem je predavatelj izpostavil, da je pomembno vprašanje, kdo bo na državni ravni odgovoren za obvladovanje lažnih vsebin, če bi te prihajale od zunaj. Meni, da ni tako pomembna resničnost vsebine, temveč kontekst – torej, od kod prihaja vsebina, kdo jo ustvarja in ali gre za poskus tujega vmešavanja ter manipulacije, kar bi moralo zanimati tudi vojsko. »Ne gre za to, da bi oborožene sile uvedle cenzuro, temveč za zaščito nacionalne varnosti in politične neodvisnosti,« je poudaril. Če tuje sile z umetno inteligenco ustvarjajo in širijo lažne posnetke, je to oblika informacijske infiltracije, ki lahko ogrozi stabilnost države. Zato meni, da je naloga vojske poleg varovanja fizičnih meja tudi skrb za »virtualne meje«. Forenzično zaznavanje takih manipulacij in zbiranje podatkov o njihovem izvoru sta po njegovem mnenju bistveni za obrambo pred tujimi vplivi.

REVIJA SLOVENSKA VOJSKA JE INTERNO
INFORMATIVNO GLASILO O VOJSKI,
OBRAMBI TER ZAŠČITI IN REŠEVANJU.

UREDNIK: Marko Pišlar

NOVINARKA: Jerneja Grmadnik

FOTOGRAF: Bruno Toič

LEKTORIRANJE: Natalija Krese, Tina Pečovnik

TAJNICA UREDNIŠTVA: Milena Topolovec

NASLOV UREDNIŠTVA
Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana
Telefon: +386 1/471 26 62
Faks: +386 1/431 12 42
Elektronska pošta: urednistvo.sv@mors.si

OBLIKOVNA ZASNOVA: Agencija Adeo
OBLIKOVANJE
IN LIKOVNO-TEHNIČNO UREJANJE:
EVING, Eva Veber s. p.

TISK: Mabo Grafika
NAKLADA: 8650 izvodov

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI:
Bruno Toič

Prispevki, objavljeni v reviji, niso
uradno stališče Ministrstva za obrambo.
Nenaročenega gradiva in fotografij
ne vračamo.
Naslednja številka izide 27. oktobra 2025.

SPREMLJAJTE NAS NA DRUŽBENIH OMREŽJIH.

Revija Slovenska vojska je
članica Evropskega združenja
vojaških novinarjev (EMPA).

sidec

21.-24. OKTOBER 2025
CELJE, SLOVENIJA

PRVI MEDNARODNI OBRAMBNI
SEJEM IN KONFERENCA

V petek, 24. 10., bo dogodek odprt tudi za širšo javnost in bo potekal sočasno s promocijsko prireditvijo V službi domovine.

Vabljeni!

SLOVENSKA
VOJSKA

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO

GROZD OBRAMBNE INDUSTRIJE SLOVENIJE